

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.10.2019
COM(2019) 455 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

για την εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών

1 Ιανουαρίου 2018 - 31 Δεκεμβρίου 2018

{SWD(2019) 370 final}

Πίνακας περιεχομένων

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ....	2
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ	9
2.1 Γενική επισκόπηση.....	9
2.2 Πρόοδος που έχει επιτευχθεί και κυριότερα ζητήματα που εκκρεμούν	10
3. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ.....	12
3.1 Εμπορική συμφωνία ΕΕ-Νότιας Κορέας	12
3.2 Εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ με την Κολομβία, τον Ισημερινό και το Περού.....	13
3.3 Συμφωνία σύνδεσης της ΕΕ με την Κεντρική Αμερική.....	15
3.4 Συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία ΕΕ-Καναδά (CETA)	16
4. ΣΦΑΙΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΕ ΒΑΘΟΣ ΖΩΝΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (DCFTA)	20
4.1 Γεωργία	20
4.2 Μολδαβία	20
4.3 Ουκρανία.....	21
5. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΑΣ.....	22
5.1 Ελβετία.....	22
5.2 Νορβηγία.....	23
5.3 Χώρες της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.....	23
5.4 Μεξικό.....	24
5.5 Χιλή.....	25
5.6 Τελωνειακή ένωση με την Τουρκία	26
5.7 Συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων	27
6. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ (ΣΟΕΣ) ΜΕ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ, ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ	28
6.1 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (KAMA)	28
6.2 Ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Ανατολική και Μεσημβρινή Αφρική (AMA).....	29
6.3 Ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Ακτή Ελεφαντοστού	30
6.4 Ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με την Γκάνα	30
6.5 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με την Κεντρική Αφρική (Καμερούν)	31
6.6 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με το φόρουμ των κρατών ΑΚΕ της Καραϊβικής (CARIFORUM)	31
6.7 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με τις χώρες του Ειρηνικού	32
7. ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	32
8. ΕΜΠΟΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.	36
9. ΥΠΟ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ	40
9.1 Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).....	40
9.2 Υπηρεσίες.....	43
9.3 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας – προπαρασκευαστικές εργασίες.....	44
9.4 Βελτίωση της αξιοποίησης των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ	46
10. ΝΟΜΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ.....	47
10.1 Επίλυση διαφορών με τη Νότια Κορέα.....	47
10.2 Επίλυση διαφορών με την Ουκρανία	48
10.3 Επίλυση διαφορών με την Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής	48

11. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	48
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΟΣΟΣΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	
ΤΗΣ ΕΕ	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΟΣΟΣΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ	
ΤΗΣ ΕΕ	51

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ

<u>Προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες «νέας γενιάς»</u>	
Εταίρος	Εφαρμόζεται από
Συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ-Νότιας Κορέας	1 Ιουλίου 2011
Εμπορική συμφωνία ΕΕ-Κολομβίας-Περου-Ισημερινού	1 Μαρτίου 2013 για το Περού· 1 Αυγούστου 2013 για την Κολομβία· 1 Ιανουαρίου 2017 για τον Ισημερινό.
Συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής	1 Αυγούστου 2013: ο πυλώνας του εμπορίου εφαρμόζεται με την Ονδούρα, τη Νικαράγουα και τον Παναμά· 1 Οκτωβρίου 2013: την Κόστα Ρίκα και το Ελ Σαλβαδόρ· 1 Δεκεμβρίου 2013: τη Γουατεμάλα.
Συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία ΕΕ-Καναδά (CETA)	21 Σεπτεμβρίου 2017
<u>Σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA)</u>	
ΕΕ-Γεωργία	1 Σεπτεμβρίου 2014 και άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου 2016.
ΕΕ-Μολδαβία	1 Σεπτεμβρίου 2014 και άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου 2016.
ΕΕ-Ουκρανία	1 Ιανουαρίου 2016 και άρχισε να ισχύει την 1η Σεπτεμβρίου 2017.
<u>Προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες «πρώτης γενιάς»</u>	
Εταίρος	Εφαρμόζεται από
Τελωνειακή Ένωση ΕΕ-Τουρκίας	Η συμφωνία σύνδεσης υπογράφηκε το 1963· η τελική φάση της τελωνειακής ένωσης ολοκληρώθηκε την 1η Ιανουαρίου 1996.
ΕΕ-Ελβετία	1972
ΕΕ-Νορβηγία	1 Ιουλίου 1973
ΕΕ-Ισραήλ	1 Ιανουαρίου 1996
ΕΕ-Ιορδανία	1 Μαΐου 2002
ΕΕ-Παλαιστίνη ¹	1 Ιουλίου 1997
ΕΕ-Τυνησία	1 Μαρτίου 1998
ΕΕ-Μαρόκο	18 Μαρτίου 2000
ΕΕ-Λίβανος	1 Μαρτίου 2003
ΕΕ-Αίγυπτος	21 Δεκεμβρίου 2003
ΕΕ-Αλγερία	1 Σεπτεμβρίου 2005
Συνολική συμφωνία ΕΕ-Μεξικού	Εφαρμόζεται για προϊόντα από την 1η Ιουλίου 2000· εφαρμόζεται για υπηρεσίες

¹ Η ονομασία αυτή δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως αναγνώριση του Κράτους της Παλαιστίνης και δεν θίγει τις επιμέρους θέσεις των κρατών μελών σχετικά με το θέμα αυτό.

	από την 1η Μαρτίου 2001.
Συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Χιλής	1 Φεβρουαρίου 2003
ΣΣΣ ΕΕ-Βόρειας Μακεδονίας ²	Ενδιάμεση συμφωνία για το εμπόριο 1 Ιουνίου 2001
ΣΣΣ ΕΕ-Αλβανίας	Ενδιάμεση συμφωνία για το εμπόριο 1 Δεκεμβρίου 2006
ΣΣΣ ΕΕ-Μαυροβουνίου	Ενδιάμεση συμφωνία για το εμπόριο 1 Ιανουαρίου 2008
ΣΣΣ ΕΕ-Σερβίας	Ενδιάμεση συμφωνία για το εμπόριο για τη Σερβία: 1 Φεβρουαρίου 2009· για την ΕΕ: 8 Δεκεμβρίου 2009
ΣΣΣ ΕΕ-Βοσνίας-Ερζεγοβίνης	Ενδιάμεση συμφωνία για το εμπόριο 1 Ιουλίου 2008
ΣΣΣ ΕΕ- Κοσσυφοπεδίου ³	1 Απριλίου 2016
Συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης με χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού	
ΕΕ-Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (ΚΑΜΑ)	10 Οκτωβρίου 2016 για την Μποτσουάνα, το Εσουατίνι, το Λεσόθο, τη Ναμίμπια και τη Νότια Αφρική· 4 Φεβρουαρίου 2018 για τη Μοζαμβίκη.
ΕΕ-Κράτη Ανατολικής και Μεσημβρινής Αφρικής (ενδιάμεση)	14 Μαΐου 2012 για τη Μαδαγασκάρη, τον Μαυρίκιο, τις Σεϋχέλλες και τη Ζιμπάμπουε ⁴
ΕΕ-Ακτή Ελεφαντοστού (ενδιάμεση)	3 Σεπτεμβρίου 2016
ΕΕ-Γκάνα (ενδιάμεση)	15 Δεκεμβρίου 2016
ΕΕ-Κεντρική Αφρική (Καμερούν)	4 Αυγούστου 2014 για το Καμερούν
ΕΕ-CARIFORUM	29 Δεκεμβρίου 2008 για την Αντίγκουα και Μπαρμπούντα· το Μπελίζε· τις Μπαχάμες· το Μπαρμπάντος· τη Ντομίνικα· τη Δομινικανή Δημοκρατία· τη Γρενάδα· τη Γουιάνα· τη Τζαμάικα· τον Άγιο Χριστόφορο και Νέβις· την Αγία Λουκία· τον Άγιο Βικέντιο και Γρεναδίνες· το Σουρινάμ· και το Τρινιδάδ και Τομπάγκο.
ΕΕ-Χώρες του Ειρηνικού (ενδιάμεση)	20 Δεκεμβρίου 2009 για την Παπούασία-Νέα Γουινέα· 28 Ιουλίου 2014 για τα Φίτζι ⁵ .

² Συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης

³ Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

⁴ Η συμφωνία εφαρμόζεται για τις Κομόρες από τις 7 Φεβρουαρίου 2019.

⁵ Η συμφωνία εφαρμόζεται επίσης για τη Σαμόα από την 31η Δεκεμβρίου 2018.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην ανακοίνωση με τίτλο «Εμπόριο για όλους»⁶ που εξέδωσε το 2015, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να υποβάλλει ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των σημαντικότερων εμπορικών συμφωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η παρούσα έκθεση είναι η τρίτη έκθεση σχετικά με το θέμα αυτό⁷.

Η ευρωπαϊκή εμπορική πολιτική έχει εξελιχθεί σημαντικά από το 2015 και η ΕΕ έχει συνάψει και αρχίζει να εφαρμόζει νέες εμπορικές συμφωνίες με τον Ισημερινό, τον Καναδά, την Ιαπωνία, συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με την Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (ΚΑΜΑ), ενδιάμεσες ΣΟΕΣ με τη Γκάνα και την Ακτή Ελεφαντοστού, καθώς και σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) με την Ουκρανία. Εκκρεμούν οι κυρώσεις των εμπορικών συμφωνιών που συνάφθηκαν με τη Σιγκαπούρη (2012) και το Βιετνάμ (Δεκέμβριος 2015). Το 2018 το 31 % των εμπορευματικών συναλλαγών της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο καλυπτόταν από προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται στο 39 % εάν συμπεριληφθούν η συμφωνία με την Ιαπωνία, η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Φεβρουαρίου 2019, και οι συμφωνίες με τη Σιγκαπούρη και το Βιετνάμ, οι οποίες υπογράφηκαν στις 19 Οκτωβρίου 2018 και στις 30 Ιουνίου 2019, αντίστοιχα. Με την προσθήκη της πολιτικής συμφωνίας ΕΕ-Mercosur της 28ης Ιουνίου 2019, το ποσοστό αυξάνεται στο 41 %.

Επίσης, οι εμπορικές συμφωνίες τηρούν πλέον τις αρχές της βελτίωσης της νομοθεσίας και υπόκεινται ειδικότερα σε τακτικές εκ των υστέρων αξιολογήσεις. Από το 2015 ολοκληρώθηκαν τρεις εκ των υστέρων αξιολογήσεις για τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ με το Μεξικό, τη Χιλή και τη Νότια Κορέα. Επί του παρόντος βρίσκονται υπό εξέλιξη εκ των υστέρων αξιολογήσεις των συμφωνιών με τα κράτη CARIFORUM⁸ και έξι χώρες της Μεσογείου⁹, ενώ θα ξεκινήσουν σύντομα εκ των υστέρων αξιολογήσεις για τη συμφωνία ΕΕ-Κολομβίας, Ισημερινού και Περού και τη συμφωνία ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής.

Στην παρούσα έκθεση παρέχονται επικαιροποιημένα στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή 35 σημαντικών εμπορικών συμφωνιών με 62 εταίρους, συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης σχετικά με το πρώτο πλήρες έτος υλοποίησης της συνολικής οικονομικής και εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Καναδά (CETA). Επιπλέον, στην έκθεση περιγράφονται οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας.

Σύμφωνα με μια μελέτη με τίτλο «EU Exports to the World: Effects on Employment»¹⁰ (Οι εξαγωγές της ΕΕ ανά τον κόσμο: επισκόπηση του αντίκτυπου στην απασχόληση και στο εισόδημα), 36 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην ΕΕ εξαρτώνται από τις εξαγωγές εκτός της ΕΕ, εκ των οποίων 13,7 εκατομμύρια καταλαμβάνονται από γυναίκες. Κατά την περίοδο από το 2000 έως το 2017 οι θέσεις εργασίας στην ΕΕ που στηρίζονταν στις εξαγωγές προς τον υπόλοιπο κόσμο αυξήθηκαν κατά 66 %. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε 14,3 εκατομμύρια πρόσθετες θέσεις εργασίας που στηρίζονται στις εξαγωγές. Το ποσοστό της απασχόλησης

⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf

⁷ Η πρώτη έκθεση δημοσιεύτηκε στις 9 Νοεμβρίου 2017 και η δεύτερη στις 31 Οκτωβρίου 2018.

⁸ Αντίγκουα και Μπαρμπούντα· Μπελίζε· Μπαχάμες· Μπαρμπάντος· Ντομίνικα· Δομινικανή Δημοκρατία· Γρενάδα· Γουιάνα· Τζαμάικα· Άγιος Χριστόφορος και Νέβις· Αγία Λουκία· Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες· Σουρινάμ· και Τρινιδάδ και Τομπάγκο.

⁹ Αλγερία, Αίγυπτος, Ιορδανία, Λίβανος, Μαρόκο και Τυνησία.

¹⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

στην ΕΕ που στηρίζεται στις πωλήσεις προϊόντων και υπηρεσιών προς τον υπόλοιπο κόσμο επί του συνολικού ποσοστού απασχόλησης αυξήθηκε από 10,1 % το 2000 σε 15,3 % το 2017. Οι θέσεις εργασίας που συνδέονται με τις εξαγωγές αμείβονται κατά μέσο όρο κατά 12 % περισσότερο απ' ό,τι οι θέσεις εργασίας στην υπόλοιπη οικονομία. Οι εξαγωγές της ΕΕ αποφέρουν οφέλη στους Ευρωπαίους εργαζόμενους από όλα τα κράτη μέλη. Οι εν λόγω πρόσθετες θέσεις εργασίας δημιουργούνται από επιχειρήσεις οι οποίες συμμετέχουν άμεσα στις εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και από εταιρείες της ΕΕ οι οποίες προμηθεύουν προϊόντα και υπηρεσίες σε εξαγωγικές εταιρείες.

Όπως και στις προηγούμενες εκθέσεις, οι συμφωνίες κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες, ανάλογα με το περιεχόμενο και τους στόχους τους.

Οι «**συμφωνίες νέας γενιάς**», όπως οι συμφωνίες με τη Νότια Κορέα ή τον Καναδά, περιλαμβάνουν τόσο δεσμεύσεις σχετικά με την ελευθέρωση του εμπορίου προϊόντων όσο και δεσμεύσεις σχετικά με τις υπηρεσίες και τις επενδύσεις, τις δημόσιες συμβάσεις, τον ανταγωνισμό και τις επιδοτήσεις, καθώς και σχετικά με κανονιστικά ζητήματα. Οι συμφωνίες αυτές αποσκοπούν στη διαμόρφωση ισχυρότερων εμπορικών καθεστώτων βάσει κανόνων και αξιών με τις σχετικές χώρες-εμπορικούς εταίρους και περιλαμβάνουν ειδικές διατάξεις για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Οι πλέον πρόσφατες συμφωνίες περιέχουν επίσης ειδικές διατάξεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που εγείρονται για τις σύγχρονες οικονομίες και κοινωνίες, όπως η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Ιαπωνία, η οποία περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο σχετικά με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και ειδικές διατάξεις για τις υπηρεσίες πληροφοριών και τηλεπικοινωνιών και για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Οι «**εμπορικές συμφωνίες πρώτης γενιάς**», οι οποίες συνάφθηκαν στην πλειονότητά τους πριν από το 2006, τείνουν να εστιάζουν στην ελευθέρωση του δασμολογικού καθεστώτος. Οι «**σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελεύθερων συναλλαγών**» (DCFTA) έχουν ως στόχο την εμβάθυνση των οικονομικών σχέσεων μεταξύ των αντίστοιχων γειτονικών χωρών και της ΕΕ και επικεντρώνονται στην προσέγγιση της νομοθεσίας τους προς τη νομοθεσία της ΕΕ, κυρίως σε τομείς σχετικούς με το εμπόριο. Η ΕΕ έχει συνάψει DCFTA με τη Γεωργία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία, ενώ βρίσκεται επί του παρόντος σε στάδιο διαπραγματεύσεων για τη σύναψη αντίστοιχης συμφωνίας με την Τυνησία. Οι «**συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης**» με έξι εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων¹¹, οι οποίες συνάφθηκαν κατά την περίοδο μεταξύ του 2001 και του 2016, αποσκοπούν στην υποστήριξη της περιφερειακής ολοκλήρωσης και σταθερότητας στην περιοχή, καθώς και στην οικονομική ενσωμάτωσή της στην αγορά της ΕΕ.

Οι **συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ)** με κράτη και περιφέρειες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) έχουν ρητό αναπτυξιακό στόχο. Πρόκειται για ασύμμετρες εμπορικές συμφωνίες, στο πλαίσιο των οποίων τα κράτη ΑΚΕ ελευθερώνουν περίπου το 80 % των εμπορικών συναλλαγών σε βάθος χρόνου 15-20 ετών, ενώ η ΕΕ χορηγεί πρόσβαση χωρίς δασμούς και ποσοστώσεις ήδη από την πρώτη ημέρα ισχύος των εν λόγω συμφωνιών. Προς το παρόν, η πλειονότητα των συμφωνιών αυτών καλύπτουν τις εμπορευματικές συναλλαγές και την αναπτυξιακή συνεργασία. Η ΣΟΕΣ με κράτη της Καραϊβικής περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με τις υπηρεσίες, τις επενδύσεις και άλλα θέματα εμπορικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο των ΣΟΕΣ, η ΕΕ παρέχει σημαντική βοήθεια σε σχέση με το εμπόριο για τη στήριξη των χωρών-εταίρων όσον αφορά

¹¹ Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κοσσυφοπέδιο, Μαυροβούνιο, Βόρεια Μακεδονία και Σερβία.

την εφαρμογή των συμφωνιών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εξαγωγών και τη δημιουργία οικονομικών υποδομών¹².

Η παρούσα έκθεση συμπληρώνεται από εμπεριστατωμένο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής το οποίο περιλαμβάνει αναλυτικά δελτία πληροφοριών για κάθε επιμέρους συμφωνία, μεταξύ των οποίων στατιστικά στοιχεία, περιγραφή των βασικών εμπορικών εξελίξεων και εκθέσεις σχετικά με τις εργασίες των επιτροπών. Με την παρούσα έκθεση και το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που τη συνοδεύει, η Επιτροπή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων που υπέχει όσον αφορά την εφαρμογή του μηχανισμού κατά της καταστρατήγησης για τη Νότια Κορέα, τη Γεωργία και τη Μολδαβία, καθώς και του μηχανισμού σταθεροποίησης για τις μπανάνες για την Κεντρική Αμερική και την Κολομβία, τον Ισημερινό και το Περού.

¹² Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις επιμέρους συμφωνίες περιλαμβάνονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Στατιστικά στοιχεία

Οι εμπορικές στατιστικές¹³ που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκθεση και στο συνημμένο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής όσον αφορά την εξέλιξη των εμπορικών και επενδυτικών ροών βασίζονται σε στοιχεία της Eurostat που ήταν διαθέσιμα στις 30 Μαρτίου 2019, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Τα τελευταία ετήσια στοιχεία που είναι διαθέσιμα για τις εμπορευματικές συναλλαγές ανάγονται στο 2018, ενώ τα αντίστοιχα στοιχεία για τις υπηρεσίες και τις επενδύσεις ανάγονται στο 2017, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

Τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων βασίζονται σε διοικητικά δεδομένα που συλλέγονται από τη χώρα εισαγωγής. Το ποσοστό χρησιμοποίησης προτιμήσεων αντικατοπτρίζει το ποσοστό των εισαγωγών ή των εξαγωγών που υπάχθηκαν σε καθεστώς εμπορικών προτιμήσεων ως ποσοστό επί της συνολικής αξίας των εισαγωγών ή εξαγωγών που ήταν επιλέξιμες για προτιμήσεις από χώρα-εταίρο, δηλαδή των εισαγωγών ή εξαγωγών που υπάχθηκαν πράγματι σε προτιμησιακό καθεστώς διαιρούμενων με τις εισαγωγές ή εξαγωγές που ήταν επιλέξιμες για τη χρήση προτιμήσεων. Επιλέξιμες για προτιμήσεις εισαγωγές υφίστανται εάν ο εφαρμοζόμενος προτιμησιακός δασμός είναι χαμηλότερος από τον εφαρμοζόμενο δασμό του μάλλον ευνοούμενου κράτους (ΜΕΚ). Ως εκ τούτου, στους υπολογισμούς δεν συμπεριλαμβάνονται οι εμπορικές συναλλαγές με δασμολογική απαλλαγή ΜΕΚ.

Το ποσοστό χρησιμοποίησης προτιμήσεων όσον αφορά τις εισαγωγές στην ΕΕ από χώρες-εταίρους βασίζεται σε αριθμητικά στοιχεία της Eurostat. Η Eurostat συγχωνεύει τα δασμολογικά στοιχεία και τα στοιχεία για τις εμπορικές ροές και δημιουργεί ένα σύνολο δεδομένων από το οποίο η Επιτροπή αντλεί πληροφορίες τόσο σχετικά με τη μεταχείριση για την οποία είναι επιλέξιμο ένα προϊόν όσο και σχετικά με τον βαθμό στον οποίο χρησιμοποιείται η εν λόγω προτιμησιακή μεταχείριση. Το σύνολο δεδομένων που προκύπτει είναι εναρμονισμένο και συνεπές¹⁴ και καθιστά δυνατή τη σύγκριση μεταξύ χωρών-εταίρων και ετών.

Αντιθέτως, για τον υπολογισμό των ποσοστών χρησιμοποίησης προτιμήσεων όσον αφορά τις εξαγωγές από την ΕΕ προς χώρες εταίρους, η Επιτροπή χρησιμοποιεί διοικητικά δεδομένα που συλλέγονται από την αντίστοιχη χώρα εισαγωγής. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία δεν είναι εναρμονισμένα. Κατά συνέπεια, οι άμεσες συγκρίσεις μεταξύ των χωρών-εταίρων ή με τις εισαγωγές της ΕΕ θα πρέπει να θεωρούνται ενδεικτικές. Στην παρούσα έκθεση παρέχονται ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων όσον αφορά τις εξαγωγές από την ΕΕ μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες υπήρχαν διαθέσιμα επαρκώς αξιόπιστα δεδομένα.

¹³ Γενικές στατιστικές σχετικά με τις εμπορικές ροές προϊόντων και υπηρεσιών και τις άμεσες ξένες επενδύσεις για κάθε χώρα-εταίρο παρατίθενται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

¹⁴ Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια σφάλματος, διότι στα στοιχεία δεν συμπεριλαμβάνονται ορισμένες μεταβολές του προτιμησιακού καθεστώτος εισαγωγών, όπως οι αιτήσεις για τη χορήγηση προτιμήσεων που υποβάλλονται από εισαγωγείς μετά τη διασάφηση των εμπορευμάτων και η άρνηση χορήγησης προτιμήσεων που αποφασίζουν οι τελωνειακές αρχές κατόπιν επαλήθευσης και εκ των υστέρων ελέγχου των εμπορευμάτων.

2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ

2.1 Γενική επισκόπηση

Το 2018, λόγω της δυσχερούς κατάστασης σε παγκόσμιο επίπεδο, οι εμπορευματικές συναλλαγές¹⁵ αυξήθηκαν με βραδύτερους ρυθμούς σε σύγκριση με το 2017: οι εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο αυξήθηκαν κατά 5 % (έναντι 8 %), ενώ οι συνολικές εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ στο πλαίσιο προτιμησιακών συμφωνιών αυξήθηκαν κατά 3 % (έναντι 7 %). Οι εξαγωγές της ΕΕ προς προτιμησιακούς εμπορικούς εταίρους αυξήθηκαν το 2018 κατά 2 %, παρουσιάζοντας ελαφρώς βραδύτερους ρυθμούς απ' ό,τι οι εξαγωγές της ΕΕ προς τον υπόλοιπο κόσμο, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 4 % την ίδια περίοδο. Οι εισαγωγές από προτιμησιακούς εμπορικούς εταίρους αυξήθηκαν κατά 4,6 %, έναντι 6,6 % για το σύνολο των εισαγωγών της ΕΕ.

Το 2018 το 33 % των εξαγωγών της ΕΕ και το 29 % των εισαγωγών της ΕΕ καλύπτονταν από προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες. Οι συμφωνίες αυτές εξακολούθησαν να παράγουν σταθερό εμπορικό πλεόνασμα ύψους 84,6 δισ. EUR, ενώ οι εμπορικές συναλλαγές της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο παρουσίασαν για πρώτη φορά μετά το 2014 μικρό εμπορικό έλλειμμα της τάξης των 24,6 δισ. EUR.

Όπως και το 2017, ο μεγαλύτερος προτιμησιακός εμπορικός εταίρος της ΕΕ ήταν η Ελβετία, προς την οποία πραγματοποιήθηκε το 24 % των προτιμησιακών εξαγωγών της ΕΕ, και έπονταν η Τουρκία (12 %) και η Νορβηγία (8 %).

Από την εξέταση των εξαγωγών της ΕΕ στο πλαίσιο προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών ανά τομέα και ανά κατηγορία διαπιστώνεται ότι το 2018 οι εξαγωγές μη γεωργικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 1,9 %. Μεταξύ αυτών, τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός μεταφορών συνέχισαν να αποτελούν τους κορυφαίους κατ' αξία εξαγωγικούς τομείς της ΕΕ (στάσιμη κατάσταση), ακολουθούμενοι από τον τομέα των χημικών προϊόντων, ο οποίος κατέγραψε αύξηση κατά 2,5 %. Οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 2,2 %, με κορυφαίους εξαγωγικούς τομείς τα ποτά, τα παρασκευάσματα διατροφής και τα παρασκευάσματα δημητριακών.

Από την εξέταση των εισαγωγών της ΕΕ στο πλαίσιο προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών προκύπτει αύξηση των εισαγωγών μη γεωργικών προϊόντων κατά 5,2 %. Μεταξύ αυτών, κορυφαία είδη εισαγωγής αποτελούσαν τα ορυκτά προϊόντα, καθώς και τα μηχανήματα και οι συσκευές. Οι εισαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής μειώθηκαν κατά 0,5 %. Τα κορυφαία είδη εισαγωγής ήταν τα φυτικά προϊόντα.

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι ευρωπαϊκές εταιρείες χρησιμοποίησαν σε ικανοποιητικό βαθμό τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ. Η χρησιμοποίηση προτιμήσεων παρέμεινε ισχυρή για τις εξαγωγές της ΕΕ προς την Ελβετία και την Τουρκία, ενώ αυξήθηκε για τη Νότια Κορέα. Η χρησιμοποίηση προτιμήσεων βελτιώθηκε επίσης για την Κολομβία, τον Ισημερινό, την Αίγυπτο και την Ιορδανία. Το 2018 το ποσοστό χρησιμοποίησης προτιμήσεων όσον αφορά τις εξαγωγές της ΕΕ προς τον Καναδά ανήλθε στο 37 %, σημειώνοντας αύξηση από το 30 % μετά τους πρώτους εννέα μήνες προσωρινής εφαρμογής του. Τα συνολικά ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων για το 2018 αναμένεται να αυξηθούν στο μέλλον, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, στο πλαίσιο της CETA, παρέχεται η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων για τη χορήγηση προτιμήσεων με αναδρομική ισχύ (για μέγιστη περίοδο τριών ετών). Ειδικότερα, το ποσοστό χρησιμοποίησης μπορεί να αυξηθεί στο μέλλον με τη

¹⁵ Όλα τα στατιστικά στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αφορούν μόνο τις εμπορευματικές συναλλαγές, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

βελτίωση της χρησιμοποίησης προτιμήσεων επί των εξαγωγών αυτοκινήτων και ανταλλακτικών της ΕΕ, για τις οποίες εισάγεται σταδιακά κατάργηση των δασμών· όσον αφορά το συγκεκριμένο τμήμα, το οποίο αντιπροσωπεύει το 41 % των επιλέξιμων εξαγωγών της ΕΕ, τα ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων ανήλθαν μόλις στο 10 % το 2018. Μη συνυπολογιζομένων των αυτοκινήτων και των ανταλλακτικών, το μέσο ποσοστό χρησιμοποίησης προτιμήσεων για τις εξαγωγές της ΕΕ προς τον Καναδά θα ήταν της τάξης του 55 %.

Το 2018 οι χώρες-εμπορικοί εταίροι της ΕΕ εξακολούθησαν να χρησιμοποιούν σε ικανοποιητικό βαθμό τις προτιμήσεις, με μέσο ποσοστό χρησιμοποίησης 87 %. Πληροφορίες σχετικά με τη χρησιμοποίηση προτιμήσεων στο πλαίσιο των εισαγωγών της ΕΕ παρέχονται στο παράρτημα 1, ενώ αντίστοιχες πληροφορίες σχετικά με τη χρησιμοποίηση προτιμήσεων στο πλαίσιο των εξαγωγών της ΕΕ παρέχονται στο παράρτημα 2.

Τα ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων αποτελούν μέσο εκτίμησης του βαθμού χρήσης των δασμολογικών προτιμήσεων κατά την περίοδο αναφοράς από τις επιχειρήσεις και των δύο μερών (βλέπε πλαίσιο στη σελίδα 6). Παρότι τα ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων όσον αφορά τις εξαγωγές της ΕΕ εξακολουθούν να συνιστούν ατελή υποκατάστατη μεταβλητή για την αξιολόγηση της λειτουργίας των εμπορικών συμφωνιών, παρέχουν μια γενική ένδειξη της αξιοποίησης των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ από τους εξαγωγείς τόσο της ΕΕ όσο και των χωρών-εταίρων. Είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι οι μεταβολές των ποσοστών χρησιμοποίησης προτιμήσεων μπορεί να οφείλονται σε διάφορους λόγους, όπως μείωση του περιθωρίου προτιμήσεων ή μεταβολές των συνθηκών της αγοράς, νεοεισερχόμενοι στην αγορά κ.λπ., οι οποίοι δεν συνδέονται στο σύνολό τους με την εφαρμογή της συγκεκριμένης εμπορικής συμφωνίας.

2.2 Πρόοδος που έχει επιτευχθεί και κυριότερα ζητήματα που εκκρεμούν

Επικαιροποιημένα στοιχεία σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα και τις γεωγραφικές ενδείξεις¹⁶ παρέχονται στο τμήμα 8 («Εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής»). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους εμπορικούς φραγμούς παρέχονται στην [έκθεση σχετικά με τους εμπορικούς και επενδυτικούς φραγμούς](#)¹⁷, την οποία δημοσίευσε η Επιτροπή το 2019.

Τεχνικά και διοικητικά εμπόδια στο εμπόριο

Στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας άρθθηκαν το 2018 διάφορα σημαντικά εμπόδια, κυρίως από την Αίγυπτο και τη Νότια Κορέα. Επιπλέον, οι τομείς ειδών κλωστοϋφαντουργίας και δέρματος της ΕΕ έχουν πλέον ευχερέστερη πρόσβαση στην αιγυπτιακή αγορά χάρη στη χαλάρωση των κανόνων επισήμανσης.

Ωστόσο, τα προϊόντα της ΕΕ εξακολουθούν να βρίσκονται αντιμέτωπα με εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση σε διάφορες αγορές χωρών-εταίρων που έχουν συνάψει εμπορική συμφωνία με την ΕΕ. Μια σημαντική πηγή ανησυχίας συνδέεται με τους περιορισμούς που επιβάλλουν ορισμένες χώρες τις Μεσογείου στις εισαγωγές της ΕΕ.

¹⁶ Οι γεωγραφικές ενδείξεις προστατεύουν τις ονομασίες συγκεκριμένων προϊόντων με σκοπό την προώθηση των μοναδικών χαρακτηριστικών τους που συνδέονται με τη γεωγραφική τους προέλευση. Οι ονομασίες προϊόντων μπορούν να συνοδεύονται από προστασία της «γεωγραφικής ένδειξης» εάν έχουν ειδικό δεσμό με τον τόπο στον οποίο παράγονται. Οι γεωγραφικές ενδείξεις αναγνωρίζονται ως διανοητική ιδιοκτησία και διαδραματίζουν ολοένα σημαντικότερο ρόλο στις εμπορικές διαπραγματεύσεις μεταξύ της ΕΕ και άλλων χωρών.

¹⁷ COM(2019) 271 final της 17.6.2019.

Επιπροσθέτως, τα ευρωπαϊκά αλκοολούχα ποτά, ιδίως οι οίνοι, οι μύρες και τα οينوπνευματώδη, εξακολουθούν να υπόκεινται σε φάσμα διακρίσεων από ορισμένες χώρες-εμπορικούς εταίρους της ΕΕ, όπως ο Καναδάς, η Κόστα Ρίκα, ο Ισημερινός και το Περού. Η ΕΕ συνεχίζει να επιδιώκει τη δέσμευση των εταίρων αυτών με σκοπό τη διασφάλιση της άρσης των εν λόγω πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις.

Το 2018 η Επιτροπή υπέβαλε στοιχεία σχετικά με την απαγόρευση που επέβαλε η Ουκρανία στις εξαγωγές ακατέργαστης ξυλείας. Ελλείψει προόδου ως προς το ζήτημα αυτό, τον Ιανουάριο του 2019 η ΕΕ ζήτησε τη διεξαγωγή διμερών διαβουλεύσεων με την Ουκρανία, με τις οποίες ενεργοποιήθηκε ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας (βλέπε επίσης τμήμα 10 «Νομική εφαρμογή»).

Δημόσιες συμβάσεις

Στο πλαίσιο της προσωρινής εφαρμογής της συμφωνίας με τον Καναδά (CETA) προβλέπεται σημαντικό περαιτέρω άνοιγμα της καναδικής αγοράς δημόσιων συμβάσεων, μεταξύ άλλων σε επαρχιακό και τοπικό επίπεδο, η οποία αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο της αγοράς δημόσιων συμβάσεων στον Καναδά.

Παρατηρήθηκε επίσης κάποια πρόοδος στην Ουκρανία και σε ορισμένες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων όσον αφορά την ενίσχυση της διαφάνειας των δημόσιων προσκλήσεων υποβολής προσφορών και την εναρμόνιση με το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Ωστόσο, θα πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες στον συγκεκριμένο τομέα.

Κύρια ζητήματα που έχουν θέσει οι χώρες-εμπορικοί εταίροι της ΕΕ

Ορισμένες χώρες-εμπορικοί εταίροι της ΕΕ έθεσαν επίσης ζητήματα σε σχέση με την εφαρμογή εκ μέρους της ΕΕ. Στα ζητήματα αυτά περιλαμβάνεται ιδίως η απόφαση της ΕΕ για την επιβολή μέτρων διασφάλισης στις εισαγωγές χάλυβα, η οποία εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2018 και έπρεπε να ληφθεί για την προστασία του ενωσιακού κλάδου από τις παράπλευρες επιπτώσεις των δασμών των ΗΠΑ για τον χάλυβα¹⁸. Ορισμένα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα της ΕΕ, κυρίως η πολιτική για τα φυτοφάρμακα, αλλά και ο κανονισμός που εκδόθηκε πρόσφατα για τα κτηνιατρικά προϊόντα, αποτέλεσαν επίσης αντικείμενο κριτικής εκ μέρους ορισμένων χωρών-εμπορικών εταίρων της ΕΕ, παρά το γεγονός ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εισάγουν διακρίσεις και έχουν σχεδιαστεί για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας των τροφίμων στην ΕΕ.

¹⁸ Το ζήτημα αυτό εξετάζεται αναλυτικά στην 37η ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες της ΕΕ στον τομέα του αντιντάμπινγκ, των αντεπιδότησεων και των μέτρων διασφάλισης και σχετικά με τη χρήση μέσων εμπορικής άμυνας από τρίτες χώρες κατά της ΕΕ το 2018. COM(2019) 158 final της 27.3.2019.

3. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

3.1 Εμπορική συμφωνία ΕΕ-Νότιας Κορέας

Εξέλιξη των συναλλαγών

Η συμφωνία τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2011. Το 2018 το σύνολο των συναλλαγών εμπορευμάτων μεταξύ της ΕΕ και της Νότιας Κορέας μειώθηκε κατά 1,5 % (μείωση κατά 1,2 % των εισαγωγών της ΕΕ και μείωση 2,2 % των εξαγωγών της ΕΕ), εξέλιξη που συνάδει με τη βραδύτερη οικονομική ανάπτυξη της Νότιας Κορέας το 2018 και τη συνολική επιβράδυνση του διεθνούς εμπορίου. Φαίνεται ότι η ελαφρά πτώση των εξαγωγών της ΕΕ οφείλεται στη μείωση κατά 7 % των εξαγωγών μηχανημάτων και μηχανικών συσκευών, που αποτελούν τα κορυφαία εξαγωγικά είδη της ΕΕ προς τη Νότια Κορέα. Παράλληλα, οι εξαγωγές στην ίδια κατηγορία αυξήθηκαν από το 2010 και μετά κατά 31 %. Όσον αφορά τον εξοπλισμό μεταφορών, ο οποίος αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία εξαγωγών, οι εξαγωγές της ΕΕ μειώθηκαν ελαφρώς το 2018, ενώ οι εξαγωγές επιβατικών αυτοκινήτων της ΕΕ συνέχισαν την υγιή ανοδική πορεία τους καταγράφοντας αύξηση άνω του 9 %. Ο εξοπλισμός μεταφορών εξακολουθεί να αποτελεί τον τομέα με τον ισχυρότερο ρυθμό αύξησης (+187 %) από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας.

Το 2018 η ΕΕ παρουσίασε, για δεύτερο συνεχόμενο έτος, εμπορικό έλλειμμα 1,8 δισ. EUR. Παράλληλα, παρά το δυσχερές κανονιστικό περιβάλλον, το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής διατήρησε τη δυναμική του και οι εξαγωγές της ΕΕ αυξήθηκαν σχεδόν κατά 5 %, με αποτέλεσμα η ΕΕ να παρουσιάζει εμπορικό πλεόνασμα άνω των 2,8 δισ. EUR, το οποίο οφείλεται κατά μείζονα λόγο στα τρόφιμα και τα ποτά.

Το εμπόριο υπηρεσιών συνέχισε να αυξάνεται, κατά 8,3 % το 2017, με θετικό εμπορικό ισοζύγιο 5,6 δισ. EUR για την ΕΕ. Από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας το εμπόριο υπηρεσιών αυξάνεται σταθερά και προς τις δύο κατευθύνσεις. Οι ροές των άμεσων ξένων επενδύσεων από και προς την ΕΕ παρέμειναν θετικές μεταξύ των δύο εταίρων.

Πρώτη πενταετής αξιολόγηση

Τον Μάρτιο του 2019 η Επιτροπή παρουσίασε την πρώτη της [πενταετή αξιολόγηση](#) της συμφωνίας¹⁹. Από την αξιολόγηση προέκυψε ότι η συμφωνία ήταν εν γένει αποτελεσματική όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της για την ελευθέρωση του εμπορίου στους τομείς των προϊόντων, των υπηρεσιών και των επενδύσεων, με συμμετρική παράλληλα κατανομή των οικονομικών οφελών της μεταξύ της ΕΕ και της Νότιας Κορέας. Κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας εφαρμογής της, η συμφωνία επέφερε αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της ΕΕ κατά 4,4 δισ. EUR, ενώ συνέβαλε επίσης στην προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ιδίως όσον αφορά την επιβολή και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ. Επιπλέον, μειώθηκε το κόστος των αδασολόγητων συναλλαγών, αν και απαιτείται η καταβολή περαιτέρω προσπάθειών σε σχέση με την τυποποίηση, την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την επισήμανση και τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα. Από την αξιολόγηση διαπιστώθηκε επίσης ότι η συμφωνία είχε ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη αύξηση των αποθεμάτων άμεσων ξένων επενδύσεων. Ένα από τα απρόβλεπτα αποτελέσματα της συμφωνίας, που διαπιστώθηκε από την αξιολόγηση, ήταν η

¹⁹ SWD(2019) 103 final της 7.3.2019.

περιορισμένη αλλά αξιοσημείωτη μείωση των παγκόσμιων εκπομπών CO₂ λόγω της εκτροπής του εμπορίου²⁰.

Εκκρεμή ζητήματα

Οι πολύπλοκες και μη διαφανείς διαδικασίες έγκρισης υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών μέτρων τις οποίες εφαρμόζει η Νότια Κορέα για τις εισαγωγές γεωργικών προϊόντων από κράτη μέλη της ΕΕ εξακολούθησαν να αποτελούν πηγή ανησυχίας. Για παράδειγμα, οι εγκρίσεις των εισαγωγών βόειου κρέατος από ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ εκκρεμούν επί περισσότερα από δέκα έτη.

Στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας, εξακολουθεί να είναι αναγκαία η θέσπιση αποτελεσματικού συστήματος αμοιβών από τη Νότια Κορέα όσον αφορά τα δικαιώματα αναπαραγωγής μουσικής που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα σε δημόσιους χώρους, όπως το καραόκε. Εκφράζονται επίσης ανησυχίες σχετικά με την ενισχυμένη στήριξη της ναυπηγικής στη Νότια Κορέα.

Εμπόριο και αειφόρος ανάπτυξη

Το κυριότερο ζήτημα που εκκρεμεί είναι η έλλειψη προόδου όσον αφορά την εργασιακή μεταρρύθμιση και η μη συμμόρφωση με το κεφάλαιο της συμφωνίας σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Το 2018 η ΕΕ ζήτησε τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων στο πλαίσιο του [κεφαλαίου της συμφωνίας σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη](#) (για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε τμήμα 10.1, «Νομική εφαρμογή»).

Είδη ένδυσης κατασκευής ΕΕ που ανταποκρίνονται σε δεοντολογικές προδιαγραφές βρίσκουν στέγη ανά τον κόσμο

Η ASKET –μια σουηδική μάρκα ανδρικών ειδών ένδυσης που πωλούνται μόνο στο διαδίκτυο– έχει συνηθίσει, όπως και πολλές άλλες σύγχρονες εταιρείες, να δραστηριοποιείται σε έναν κόσμο χωρίς σύνορα, ο οποίος επιτρέπει την απρόσκοπτη επικοινωνία με πελάτες ανά τον κόσμο. Οι εμπορικές συμφωνίες μπορούν να συμβάλουν στην εξάλειψη των τελωνειακών φραγμών, παρέχοντας στα προϊόντα της τη δυνατότητα να κυκλοφορούν εξίσου ελεύθερα.

«Καθώς αναπτυσσόμαστε ως επιχείρηση, στρεφόμαστε ολοένα και περισσότερο εκτός της ευρωπαϊκής αγοράς. Ωστόσο, οι δασμοί που επιβάλλονται στα είδη ένδυσης καθιστούν τις συναλλαγές αυτές πιο δύσκολες και δαπανηρές για τους πελάτες μας. Με το άνοιγμα ξένων αγορών, όπως ο Καναδάς, η Νότια Κορέα και η Ιαπωνία, οι εμπορικές συμφωνίες καθιστούν τα προϊόντα μας περισσότερο ανταγωνιστικά σε αυτές.»

August Bard Bringéus,

Συνιδρυτής

3.2 Εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ με την Κολομβία, τον Ισημερινό και το Περού

Εξέλιξη των συναλλαγών

Κατά την περίοδο μεταξύ του 2017 και του 2018 οι συνολικές συναλλαγές εμπορευμάτων μειώθηκαν κατά 2,4 % μεταξύ της ΕΕ και των τριών χωρών-εμπορικών εταίρων της από την περιοχή των Άνδεων. Οι εξαγωγές και οι εισαγωγές της ΕΕ μειώθηκαν κατά 1 %

²⁰ Βλέπε τμήμα 9 της τελικής έκθεσης αξιολόγησης – Ινστιτούτο IFO και Civic Consulting (Μάιος 2018).
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157716.pdf

(140 εκατ. EUR) και 3 % (κατά 500 εκατ. EUR), αντίστοιχα. Το αποτέλεσμα αυτό οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη μείωση των εξαγωγών της Κολομβίας προς την ΕΕ κατά 9 %, κατόπιν πτώσης των διεθνών τιμών του καφέ, ο οποίος αποτελεί βασικό εξαγωγικό προϊόν της Κολομβίας.

Από την εξέταση των εμπορικών ροών ανά τομέα, τα μηχανήματα, τα χημικά προϊόντα και ο εξοπλισμός μεταφορών εξακολουθούσαν να αντιπροσωπεύουν ποσοστό άνω του 50 % των εξαγωγών της ΕΕ. Τα γεωργικά προϊόντα (κυρίως τροπικά φρούτα, όπως οι μπανάνες), τα ορυκτά και τα μεταλλεύματα αντιπροσώπευαν σχεδόν το 50 % των εισαγωγών στην ΕΕ από τις τρεις χώρες. Το 2018 οι εισαγωγές ορυκτών στην ΕΕ σημείωσαν τη μεγαλύτερη μείωση (κατά 700 εκατ. EUR), το ίδιο και οι εξαγωγές μηχανημάτων της ΕΕ (κατά 350 εκατ. EUR).

Αντιθέτως, το 2018 οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 8,5 %. Ωστόσο, εξακολουθούν να είναι περιορισμένης έκτασης σε σύγκριση με τις εισαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής.

Το εμπορικό έλλειμμα της ΕΕ της τάξης των 2 δις. EUR καταγράφει πτωτική τάση από το 2016. Η ΕΕ παρουσιάζει εμπορικό πλεόνασμα έναντι της Κολομβίας.

Πρόοδος και εκκρεμή ζητήματα

Έχει επιτευχθεί πρόοδος, μεταξύ άλλων τομέων, όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά ορισμένων γεωργικών προϊόντων της ΕΕ, κυρίως γαλακτοκομικών προϊόντων στην περίπτωση του Περού και ορισμένων ζωικών προϊόντων στην περίπτωση της Κολομβίας. Από την άλλη πλευρά, παραμένουν σε εκκρεμότητα διάφορα ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- **Κολομβία:** η έλλειψη εθνικής μεταχείρισης de facto στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων σε υποεθνικό επίπεδο, τα μέτρα αντιντάμπινγκ που θεσπίστηκαν το 2018 για τις κατεψυγμένες πατάτες, οι περιορισμοί στις εισαγωγές φορτηγών αυτοκινήτων, ορισμένα εναπομένοντα μέτρα που εισάγουν διακρίσεις για τα αλκοολούχα ποτά (μπύρες και οινοπνευματώδη), ο σφετερισμός γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ και η απουσία αναγνώρισης της περιφερειοποίησης για τα νοσήματα των ζώων.
- **Ισημερινός:** οι φορολογικές διακρίσεις για τα εισαγόμενα αλκοολούχα ποτά, καθώς και το επαχθές και περιοριστικό για το εμπόριο σύστημα έκδοσης πιστοποιητικών εισαγωγής και διαχείρισης των δασμολογικών ποσοστώσεων που χορηγούνται στην ΕΕ.
- **Περού:** η διατήρηση μέτρων που εισάγουν διακρίσεις και επηρεάζουν το εμπόριο αλκοολούχων ποτών, οι υπό εξέλιξη εργασίες για την αντιμετώπιση του προβλήματος του σφετερισμού γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ, οι τεχνικοί φραγμοί που έχουν αντίκτυπο στις εισαγωγές φαρμακευτικών και ιατροτεχνολογικών προϊόντων.

Τέλος, και οι τρεις χώρες της περιοχής των Άνδεων εξακολουθούν να διατηρούν την απαγόρευση εισαγωγών από την ΕΕ βοοειδών και βόειου κρέατος λόγω ανησυχιών σχετικά με τη νόσο ΣΕΒ²¹.

Από την πλευρά τους, η Κολομβία, ο Ισημερινός και το Περού εξέφρασαν τις ανησυχίες τους όσον αφορά τα μέτρα της ΕΕ για τον καθορισμό του ανώτατου ορίου καδμίου στα προϊόντα κακάο, καθώς και των ανώτατων ορίων καταλοίπων στα φυτοφάρμακα, τα οποία ενδέχεται, σύμφωνα με τις χώρες-εμπορικούς εταίρους της ΕΕ, να επηρεάζουν τις εξαγωγές τους στον τομέα των γεωργικών προϊόντων.

Εμπόριο και αειφόρος ανάπτυξη

²¹ Σπογγιόμορφη εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών, κοινώς γνωστή ως «νόσος των τρελών αγελάδων».

Παρά τις υφιστάμενες προκλήσεις και στις τρεις χώρες (όσον αφορά την άτυπη αγορά εργασίας, τα δικαιώματα ως προς την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, την επιθεώρηση εργασίας και την προστασία του περιβάλλοντος), το 2018 οι τρεις εταίροι από την περιοχή των Άνδεων σημείωσαν πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των κεφαλαίων σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Η θετική δυναμική αντικατόπτριζε τις πλέον σθεναρές και εστιασμένες προσπάθειες που κατέβαλε η ΕΕ, με βάση τη στενότερη συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), καθώς και τη μεγαλύτερη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, σύμφωνα με το [σχέδιο δράσης των 15 σημείων](#)²². Η ανάληψη δεσμεύσεων εκ μέρους της ΕΕ ήταν ιδιαιτέρως έντονη σε σχέση με το Περού και αμφότερα τα μέρη συμφώνησαν επί της πορείας που πρέπει να ακολουθήσουν στο μέλλον, η οποία επισημοποιήθηκε στα πρακτικά της συνεδρίασης της υποεπιτροπής για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να προετοιμάσει το έδαφος ώστε να δοθεί νέα ώθηση στην εφαρμογή των διατάξεων για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη με το Περού. Ικανοποιητική πρόοδος σημειώθηκε επίσης όσον αφορά την εξασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων μέσω ειδικών συμβουλευτικών μηχανισμών τόσο στην Κολομβία όσο και στον Ισημερινό.

3.3 Συμφωνία σύνδεσης της ΕΕ με την Κεντρική Αμερική

Εξέλιξη των συναλλαγών

Το 2018 ήταν το έκτο έτος εφαρμογής του εμπορικού πυλώνα της συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και έξι χωρών της Κεντρικής Αμερικής (Γουατεμάλα, Ελ Σαλβαδόρ, Κόστα Ρίκα, Νικαράγουα, Ονδούρα και Παναμάς).

Το εμπόριο μεταξύ των δύο συνασπισμών εξελίχθηκε θετικά, καταγράφοντας αύξηση από περίπου 11,4 δισ. EUR το 2014 σε 12 δισ. EUR το 2018. Το 2018 οι χώρες-εταίροι της Κεντρικής Αμερικής παρουσίασαν μικρό συνολικό εμπορικό πλεόνασμα της τάξης περίπου των 100 εκατ. EUR. Στη συγκεκριμένη περιοχή, ο Παναμάς εξακολουθεί να αποτελεί τη βασική χώρα-εμπορικό εταίρο για την ΕΕ, ενώ έπεται η Κόστα Ρίκα.

Οι εξαγωγές της Κεντρικής Αμερικής συνέχισαν να καθοδηγούνται σε μεγάλο βαθμό από τα γεωργικά είδη διατροφής (τα οποία αντιστοιχούν στα δύο τρίτα των εξαγωγών της προς την ΕΕ), κυρίως φρούτα, οι εξαγωγές των οποίων κατέγραψαν το 2018 αύξηση 3,6 % (1,9 δισ. EUR, εκ των οποίων 1,2 δισ. EUR αντιστοιχούσαν στις εξαγωγές μπανάνας). Οι μπανάνες εξακολουθούν να αποτελούν το κύριο βασικό προϊόν που εξάγεται στην ΕΕ από τους εταίρους της Κεντρικής Αμερικής και οι εν λόγω εξαγωγές υπόκεινται σε μηχανισμό σταθεροποίησης έως το τέλος του 2019. Το 2018 οι εξαγωγές της Γουατεμάλας και της Νικαράγουας προς την ΕΕ υπερέβησαν τα επίπεδα ενεργοποίησης, ωστόσο το μερίδιό τους επί των συνολικών εισαγωγών της ΕΕ παρέμεινε σε ποσοστό κάτω του 6 %. Ο αντίκτυπος των εισαγωγών αυτών στην ευρωπαϊκή αγορά μπανάνας θεωρήθηκε αμελητέος και δεν λήφθηκαν μέτρα στο πλαίσιο του μηχανισμού σταθεροποίησης.

²² Το σχέδιο δράσης είναι ένας χάρτης πορείας ο οποίος προέκυψε από μια συζήτηση διάρκειας οκτώ μηνών με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών για τη δυναμικότερη επιβολή των δεσμεύσεων σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη στο πλαίσιο διμερών εμπορικών συμφωνιών. Στο τμήμα 7 παρέχονται περαιτέρω λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη στο πλαίσιο διμερών εμπορικών συμφωνιών.

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

Το 2018 οι εξαγωγές της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 11 % σε σύγκριση με το 2017 και κυριαρχούνταν από μη γεωργικά προϊόντα. Το εμπορικό πλεόνασμα της ΕΕ στη συγκεκριμένη κατηγορία ήταν της τάξης των 7,4 δισ. EUR.

Το 2017 το εμπόριο υπηρεσιών παρέμεινε ισχυρό και αντιστοιχούσε περίπου στο 40 % των συνολικών εμπορικών συναλλαγών μεταξύ της ΕΕ και της Κεντρικής Αμερικής, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη. Χάρη στη συμφωνία, οι επιχειρήσεις της ΕΕ έχουν καλύτερη πρόσβαση στην αγορά όσον αφορά τις υπηρεσίες, τις επενδύσεις και τις δημόσιες συμβάσεις. Η ΕΕ συνεχίζει να συνεργάζεται στενά με τις χώρες-εταίρους της από την Κεντρική Αμερική ώστε να διασφαλίζεται ότι τηρούνται όλες οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων που αφορούν τη διαφάνεια των διαδικασιών.

Εμπόριο και αειφόρος ανάπτυξη

Επιδιώχθηκε η εφαρμογή του κεφαλαίου σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη σύμφωνα με το [σχέδιο δράσης των 15 σημείων του Φεβρουαρίου 2018](#). Στις δράσεις περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, η ανάληψη δεσμεύσεων έναντι της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και των κυβερνήσεων εταίρων όσον αφορά την κατάσταση της εργασίας σε ορισμένες χώρες της Κεντρικής Αμερικής, ιδίως στη Γουατεμάλα, καθώς και δράσεις σχετικά με την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά, συμπεριλαμβανομένης της διοργάνωσης εργαστηρίου σε συνεργασία με τη ΔΟΕ και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στη Γουατεμάλα. Επιπλέον, παρασχέθηκε στήριξη στην Κόστα Ρίκα για την ανάπτυξη του εθνικού της σχεδίου υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς και ξεκίνησε ένα πρόγραμμα υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς με τη συμμετοχή της Κόστα Ρίκα και του Παναμά.

3.4 Συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία ΕΕ-Καναδά (CETA)

Το 2018 σηματοδότησε το πρώτο πλήρες ημερολογιακό έτος εφαρμογής της CETA. Θεσπίστηκαν όλες οι πράξεις διαχείρισης, όπως οι εσωτερικοί κανονισμοί για τις διάφορες επιτροπές, και συνεδρίασαν για πρώτη φορά σχεδόν όλες οι επιτροπές²³. Τέθηκε δε σε πλήρη εφαρμογή η νέα πολιτική διαφάνειας της ΕΕ: τόσο οι ημερήσιες διατάξεις όσο και οι κοινές εκθέσεις των επιτροπών και των ομάδων εργασίας που συμφωνήθηκαν με τον Καναδά είναι διαθέσιμες στον [ιστότοπο της Επιτροπής](#)²⁴. Οι συνεδριάσεις των επιτροπών συνέβαλαν στη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης της οπτικής των μερών, η οποία είναι σημαντική για την εφαρμογή της συμφωνίας.

²³ Η μοναδική επιτροπή που δεν συνεδρίασε το 2018 ήταν η επιτροπή για την αμοιβαία αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων. Η πρώτη συνεδρίαση της συγκεκριμένης επιτροπής πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2019.

²⁴ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1811>

Εξέλιξη των συναλλαγών

Το 2018 οι συνολικές διμερείς εμπορικές συναλλαγές ανήλθαν σε 72 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξης του 4,5 % έναντι του 2017. Τα χημικά προϊόντα κατέγραψαν την υψηλότερη αύξηση των εξαγωγών της ΕΕ κατά 1,5 δισ. EUR (αύξηση κατά 23 %), ακολουθούμενα από τον τομέα των μηχανημάτων και των συσκευών, με 850 εκατ. EUR (αύξηση κατά 10 %). Άνοδο παρουσίασαν επίσης οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής, κατά 4 %, οι οποίες και ανήλθαν στο 9 % των εξαγωγών της ΕΕ προς τον Καναδά. Το 2018 το εμπορικό πλεόνασμα της ΕΕ αυξήθηκε κατά περισσότερο από 10 δισ. EUR (σημειώνοντας άνοδο από τα 6 δισ. EUR που κατέγραψε το 2017).

Το 2018 οι εξαγωγές του Καναδά προς την ΕΕ σημείωσαν μικρή μείωση, κατά 1,7 % (521 εκατ. EUR) σε σύγκριση με το 2017, η οποία οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη μείωση των εξαγωγών ελαιούχων σπόρων (κατά 300 εκατ. EUR). Σε σχέση, ωστόσο, με τον μέσο όρο της περιόδου 2015-2017, οι канаδικές εξαγωγές προς την ΕΕ αυξήθηκαν κατά 5 %.

Πρόοδος που επιτεύχθηκε κατά το πρώτο έτος εφαρμογής

Κατά την πρώτη της συνεδρίαση τον Σεπτέμβριο του 2018 η μεικτή επιτροπή πραγματοποίησε επίσημη ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την εφαρμογή της CETA. Η συνεδρίαση αποτέλεσε επίσης την ευκαιρία να αποτιμηθεί η πρόοδος που σημειώθηκε στο πλαίσιο της έγκαιρης επανεξέτασης του κεφαλαίου σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, σε συνέχεια της συμφωνίας που επιτεύχθηκε τον Οκτώβριο του 2016 για τη θέσπιση της **κοινής ερμηνευτικής πράξης**²⁵. Η επιτροπή εξέδωσε τρεις σημαντικές συστάσεις σχετικά με τα εξής:

- (i) **εμπόριο, δράση για το κλίμα και συμφωνία του Παρισιού**²⁶
- (ii) **εμπόριο και διάσταση του φύλου**²⁷
- (iii) **μικρομεσαίες επιχειρήσεις**²⁸.

Οι εν λόγω συστάσεις προετοίμασαν το έδαφος για την ενίσχυση της συνεργασίας στο πλαίσιο της CETA όσον αφορά αυτά τα βασικά ζητήματα. Η μεικτή επιτροπή εξέτασε επίσης τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τις διάφορες ειδικές επιτροπές, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων που χρήζουν περαιτέρω προσοχής, όπως, για την ΕΕ, η διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων για τα τυριά, η πρόσβαση στην канаδική αγορά οίνου και οινοπνευματωδών ποτών, και η εφαρμογή και η επιβολή των διατάξεων της CETA σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις.

Στο πλαίσιο του φόρουμ ρυθμιστικής συνεργασίας, ο Καναδάς και η ΕΕ ενέκριναν σχέδιο εργασίας, το οποίο περιλαμβάνει δραστηριότητες συνεργασίας στους τομείς της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, της καλής μεταχείρισης των ζώων, των καλλυντικών και των φαρμάκων, καθώς και στον τομέα της ασφάλειας των καταναλωτικών προϊόντων. Επιπλέον, στο πλαίσιο της επιτροπής για τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα, ο Καναδάς και η ΕΕ συμφώνησαν να ενισχύσουν τη συνεργασία για την καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής.

Με την τροποποίηση του νόμου του Καναδά για τα εμπορικά σήματα με σκοπό την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των τροφίμων, η οποία πραγματοποιήθηκε λόγω της CETA, θεσπίστηκε διαδικασία για την άμεση εφαρμογή του νόμου από τους κατόχους

²⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:22017X0114\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:22017X0114(01)&from=EN)

²⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157415.pdf

²⁷ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157419.pdf

²⁸ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf

δικαιωμάτων της ΕΕ για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων. Το νέο σύστημα απέφερε τα πρώτα του αποτελέσματα το 2018 με την προστασία της ονομασίας «Prosciutto di Carpegna». Οι Ευρωπαίοι παραγωγοί που ενδιαφέρονται να εξάγουν τα προϊόντα τους στον Καναδά έχουν πλέον πρόσβαση σε έναν αποτελεσματικό και εύχρηστο μηχανισμό για την προστασία των γεωγραφικών τους ενδείξεων. Προκειμένου να τους διευκολύνει κατά τη διαδικασία αυτή, η Επιτροπή εξέδωσε πρακτικό [οδηγό επιχειρήσεων για τις γεωγραφικές ενδείξεις στον Καναδά](#)²⁹.

Τέλος, συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη δημιουργία του Συστήματος Επενδυτικών Δικαστηρίων που προβλέπεται στη CETA, παρότι οι διατάξεις σχετικά με το σύστημα αυτό δεν έχουν τεθεί ακόμη σε εφαρμογή λόγω του ότι εκκρεμεί η κύρωση από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Στη [γνωμοδότηση 1/17](#)³⁰ που εξέδωσε στις 30 Απριλίου 2019, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαίωσε τη συμβατότητα των διατάξεων της CETA σχετικά με το Σύστημα Επενδυτικών Δικαστηρίων με το δίκαιο της ΕΕ.

Εμπόριο και αειφόρος ανάπτυξη

Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής, αμφότερα τα μέρη επέτειναν τις προσπάθειες για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Εκτός από τις προπαρασκευαστικές εργασίες για τις τρεις προαναφερόμενες συστάσεις (σχετικά με το εμπόριο και το κλίμα, το εμπόριο και τη διάσταση του φύλου, και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις), η ΕΕ και ο Καναδάς έκαναν τα πρώτα βήματα για την εφαρμογή τους. Σε αυτά περιλαμβάνονται το κοινό σχέδιο εργασίας ΕΕ-Καναδά για το εμπόριο και τη διάσταση του φύλου, καθώς και μια διάσκεψη με τίτλο «CETA: Taking Action for Trade and Climate» (CETA: Ανάλυση δράσης για το εμπόριο και το κλίμα), η οποία πραγματοποιήθηκε στις 24 Ιανουαρίου 2019. Στο πλαίσιο της διάσκεψης διερευνήθηκαν από κοινού με τα ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ των οποίων και επιχειρήσεις πράσινης τεχνολογίας, βέλτιστοι τρόποι μόχλευσης του θεσμικού και νομικού πλαισίου της CETA για την υποστήριξη της εφαρμογής της συμφωνίας του Παρισιού. Ο Καναδάς και η ΕΕ διατήρησαν τις δεσμεύσεις τους σχετικά με τις κοινές προτεραιότητες συνεργασίας που συμφωνήθηκαν κατά τη διάρκεια της πρώτης συνεδρίασης της επιτροπής για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη και διευκόλυναν τη δημιουργία των δομών της κοινωνίας των πολιτών από κάθε πλευρά για την παρακολούθηση της εφαρμογής.

Εκκρεμή ζητήματα

Το πρώτο πλήρες έτος εφαρμογής στέφθηκε με επιτυχία για αμφότερα τα μέρη και δεν παρατηρήθηκαν αρνητικές επιπτώσεις. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν διάφορα εκκρεμή ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν.

Ένα από τα ζητήματα αυτά είναι το σύστημα διαχείρισης που έχει θεσπίσει ο Καναδάς για τη διαχείριση των ποσοστώσεων όσον αφορά τα τυριά. Παρά τα άριστα ποσοστά χρησιμοποίησης των δασμολογικών ποσοστώσεων του 2018 για τα τυριά, τα οποία ανήλθαν στο 99,1 % και το 71,1 % για τα τυριά ανώτερης ποιότητας και τα βιομηχανικά τυριά αντιστοίχως, η ΕΕ εξακολουθεί να εκφράζει ανησυχίες σχετικά με τον τρόπο χρησιμοποίησης των ποσοστώσεων, διότι αυτό έχει σημαντικό αντίκτυπο στην αξία των ποσοστώσεων για τους εξαγωγείς της ΕΕ. Η χρήση των ποσοστώσεων ήταν μεγαλύτερη στο τέλος της περιόδου ισχύος, με σημαντικές ανοδικές κινήσεις των εισαγωγών στον Καναδά κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων μηνών του 2018. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η κατανομή του 50 % των ποσοστώσεων για τα τυριά υψηλής αξίας σε Καναδούς παραγωγούς τυριών έχει σημαντικές

²⁹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157873.pdf

³⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CV0001\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CV0001(02))

στρεβλωτικές συνέπειες στη χρήση και την αξία της ποσόστωσης και δεν είναι συμβατή με τις διατάξεις της CETA. Στο πλαίσιο της CETA, οι ποσοστώσεις θα πρέπει να κατανέμονται «στα πρόσωπα που είναι πιθανότερο να χρησιμοποιήσουν [τις ποσοστώσεις]»³¹. Τον Απρίλιο του 2019 η ΕΕ υπέβαλε αίτημα ενδιάμεσης επανεξέτασης του συστήματος διαχείρισης των ποσοστώσεων τυριών στο πλαίσιο της CETA.

Μία ακόμη βασική ανησυχία από την πλευρά της ΕΕ συνίσταται στην παρουσία πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις και επηρεάζουν το εμπόριο οίνων και οινοπνευματωδών ποτών της ΕΕ. Η ΕΕ θεωρεί ότι διάφορες καναδικές πρακτικές που εφαρμόζονται σε ομοσπονδιακό και επαρχιακό επίπεδο δεν είναι συμβατές με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει ο Καναδάς στο πλαίσιο της CETA.

Ο Καναδάς, από την πλευρά του, εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την εφαρμογή εκ μέρους της ΕΕ του πρωτοκόλλου της CETA σχετικά με την αμοιβαία αποδοχή των αποτελεσμάτων της διαπίστωσης της συμμόρφωσης και τη διοικητική διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων από την ΕΕ. Ο Καναδάς εξέφρασε επίσης την ανησυχία ότι οι δυνατότητες να αποκομίζει τα οφέλη της CETA θα επηρεαστούν από τις απαιτήσεις επισημάνσης της χώρας καταγωγής σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, καθώς και από ορισμένα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά πρότυπα της ΕΕ.

Τα «διατλαντικά» κεραμικά της Porcelanosa (Ισπανία)

Η Porcelanosa είναι εταιρεία κεραμικών ειδών η οποία πωλεί υψηλής ποιότητας πλακάκια κουζίνας και μπάνιου και επωφελείται από τις βελτιωμένες επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρει ο Καναδάς.

Η Porcelanosa επωφελείται από όρους διευκόλυνσης των εξαγωγών, με αποτέλεσμα το σημαντικό άνοιγμά της στην καναδική αγορά, συμπεριλαμβανομένης της μεγάλης καναδικής αγοράς δημόσιων συμβάσεων, τόσο σε ομοσπονδιακό όσο και σε πολιτειακό επίπεδο.

«Έχουμε θέσει φιλόδοξους στόχους για την καναδική αγορά. Για παράδειγμα, ανοίξαμε πρόσφατα ένα νέο κατάστημα σε μία από τις πολυτελέστερες εμπορικές περιοχές του Τορόντο. Η CETA μας έδωσε τη δυνατότητα να βελτιώσουμε τις τιμές μας και να γίνουμε ανταγωνιστικότεροι. Μείωσε επίσης τον γραφειοκρατικό φόρτο για τις εξαγωγές της ΕΕ στον Καναδά. Όσον αφορά τις δραστηριότητες της Porcelanosa στον Καναδά, η συμφωνία είναι αναμφίβολα εξαιρετικά ευνοϊκή.»

Silvestre Segarra Soriano,

Διευθυντής εξαγωγών του ομίλου Porcelanosa

Stella Milano 1952 – Ιταλικά κοσμήματα που έχουν κάτι να πουν

Η Stella Milano 1952 διαθέτει μακρά παράδοση στην κατασκευή κοσμημάτων. Το 1952, στη σκιά του καθεδρικού ναού Duomo του Μιλάνου, τέσσερα αδέλφια ίδρυσαν την εταιρεία κατασκευής και πώλησης κοσμημάτων.

Πριν από τη σύναψη της CETA, ο Καναδάς επέβαλλε εισαγωγικούς δασμούς ύψους έως και 8,5 % στα κοσμήματα. Με τη μείωση των δασμών στο πλαίσιο της CETA, οι εξαγωγές της Stella Milano στον Καναδά αυξήθηκαν κατά 30 %.

«Η CETA μας βοήθησε να αυξήσουμε τις πωλήσεις μας στον Καναδά σχεδόν κατά ένα τρίτο. Καθώς όλο και περισσότεροι εισαγωγείς στον Καναδά έρχονται σε επικοινωνία μαζί μας, προσβλέπουμε σε ακόμη μεγαλύτερη αύξηση.»

³¹ Παράρτημα 2B της CETA.

4. ΣΦΑΙΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΕ ΒΑΘΟΣ ΖΩΝΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (DCFTA)

4.1 Γεωργία

Η DCFTA με τη Γεωργία τέθηκε σε ισχύ τον Σεπτέμβριο του 2014 και η εφαρμογή της σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο. Συνολικά, το 2018 το διμερές εμπόριο προϊόντων αυξήθηκε κατά 3 %, αλλά οι εξαγωγές της Γεωργίας μειώθηκαν κατά 1,6 %, με αποτέλεσμα ελαφρά αύξηση του εμπορίου της ΕΕ με τη Γεωργία.

Το 2017 η Γεωργία σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής στρατηγικής της. Ωστόσο, εξακολουθεί να μη διαθέτει άδεια εξαγωγής κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων στην ΕΕ, ενώ οι γεωργιανές επιχειρήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες συμμόρφωσης με τα πρότυπα ασφάλειας της ΕΕ για προϊόντα όπως τα φουντούκια. Η ΕΕ συνεχίζει να παρέχει στήριξη στη Γεωργία για την αναβάθμιση του υγειονομικού και φυτοϋγειονομικού της συστήματος.

Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, η Γεωργία πρέπει να θεσπίσει ανεξάρτητο φορέα ελέγχου των δημόσιων συμβάσεων, ενώ η χώρα πρέπει επίσης να εναρμονίσει περαιτέρω τη νομοθεσία της για τις δημόσιες συμβάσεις με την αντίστοιχη νομοθεσία της ΕΕ.

Η εφαρμογή του προγράμματος στήριξης 2018-2019 για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνεχίζεται και συμπληρώνεται από ένα έργο εποπτείας της αγοράς³², με σκοπό την παροχή στήριξης στη Γεωργία για την εναρμόνιση του κανονιστικού πλαισίου της με τη νομοθεσία της ΕΕ. Η ΕΕ εξακολουθεί επίσης να παρέχει στήριξη στην Αρχή Ανταγωνισμού της Γεωργίας.

Τέλος, το 2018 η Γεωργία ενέκρινε πρόγραμμα εργασίας σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη για την περίοδο 2018-2020, το οποίο καλύπτει βασικά στοιχεία που απαιτούνται για την εφαρμογή του κεφαλαίου σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη (συμπεριλαμβανομένων της επιθεώρησης εργασίας και του κοινωνικού διαλόγου, της διακίνησης άγριων ζώων, της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, της καταπολέμησης του εμπορίου προϊόντων παράνομης υλοτομίας και της αποτελεσματικής υλοποίησης των δεσμεύσεων σχετικά με τη δράση για το κλίμα).

4.2 Μολδαβία

Η DCFTA εφαρμόζεται από τον Σεπτέμβριο του 2014. Έκτοτε έχουν αυξηθεί σημαντικά οι εμπορικές συναλλαγές. Το 2018 το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών αυξήθηκε κατά 14 % και το εμπορικό ισοζύγιο παρέμεινε θετικό για την ΕΕ.

Το 2018 συνεχίστηκαν οι εργασίες για την προσέγγιση της νομοθεσίας, με την επίτευξη προόδου όσον αφορά τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα, τον ενεργειακό τομέα, τις δημόσιες συμβάσεις και την τεχνική νομοθεσία. Η Μολδαβία βρίσκεται επίσης επί του παρόντος στο στάδιο της κατάρτισης νέου τελωνειακού κώδικα. Η Μολδαβία πρέπει επίσης να τροποποιήσει την εθνική της νομοθεσία ώστε να εκπληρώσει την υποχρέωσή της σε σχέση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Η ΕΕ σκοπεύει να θέσει σε εφαρμογή ένα νέο έργο για την υποστήριξη της λειτουργίας των μηχανισμών διαβούλευσης με την κοινωνία των

³² 1,5 εκατ. EUR για την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου 2018 και Δεκεμβρίου 2018.

πολιτών που θεσπίστηκαν βάσει των κεφαλαίων σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη που περιλαμβάνονται στις εμπορικές συμφωνίες της. Το έργο αυτό θα αποφέρει οφέλη στις εσωτερικές συμβουλευτικές ομάδες τόσο της ΕΕ όσο και της Μολδαβίας.

4.3 Ουκρανία

Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Ουκρανίας και της ΕΕ έχουν αυξηθεί από την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας το 2016. Το 2018 οι διμερείς εμπορικές συναλλαγές ανήλθαν σε 40 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξης του 9 % έναντι του 2017. Το 2018 η ΕΕ έλαβε το 42 % των παγκόσμιων εξαγωγών της Ουκρανίας. Η ΕΕ διατήρησε εμπορικό πλεόνασμα ύψους 4 δισ. EUR.

Η Ουκρανία έχει σημειώσει πρόοδο σε διάφορους τομείς. Η ΕΕ επικροτεί ειδικότερα το νέο νομοσχέδιο για τις δημόσιες συμβάσεις, το οποίο η ουκρανική κυβέρνηση σχεδιάζει να υποβάλει στο κοινοβούλιο το 2019. Η Ουκρανία έχει καταγράψει επίσης πρόοδο ως προς την εναρμόνιση του κανονιστικού πλαισίου και των προτύπων της με τη νομοθεσία της ΕΕ, ενώ βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη η προσέγγιση όσον αφορά τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα, την τελωνειακή συνεργασία και τη διευκόλυνση του εμπορίου. Ωστόσο, η Ουκρανία πρέπει να επιφέρει βελτιώσεις στην επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ενώ η χώρα πρέπει επίσης να θεσπίσει νομοθεσία η οποία θα ανταποκρίνεται στα διεθνή πρότυπα. Επιπλέον, η Ουκρανία πρέπει να βελτιώσει την εναρμόνιση της νομοθεσίας της με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις ταχέως αυξανόμενες εισαγωγές μη τυποποιημένων τεμαχίων πουλερικών από την Ουκρανία, οι οποίες ξεκίνησαν το 2016. Προκειμένου να εξαλειφθεί ο κίνδυνος των απεριόριστων εισαγωγών, και κατόπιν έγκρισης του Συμβουλίου, η Επιτροπή πραγματοποίησε διαπραγματεύσεις με την Ουκρανία για την τροποποίηση της συμφωνίας σύνδεσης ώστε να συμπεριληφθεί ρήτρα για τον περιορισμό των εν λόγω εισαγωγών και την επαναφορά του δασμού του μάλλον ευνοούμενου κράτος για τις εισαγωγές που υπερβαίνουν τις οριακές τιμές. Η επίσημη οριστικοποίηση της εν λόγω τροποποίησης βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η ΕΕ εξακολουθεί να παρακολουθεί και να επισημαίνει στην Ουκρανία διάφορους άλλους εμπορικούς φραγμούς, όπως ο νέος νόμος για τον φόρο προστιθέμενης αξίας που θεσπίστηκε το 2018 στην Ουκρανία και δεν επιτρέπει την επιστροφή του φόρου προστιθέμενης αξίας επί των εξαγωγών κράμβης και σπόρων σόγιας.

Λόγω της απουσίας προόδου όσον αφορά την απαγόρευση των εξαγωγών ξυλείας, η ΕΕ υπέβαλε αίτημα για τη διεξαγωγή διμερών διαβουλεύσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού επίλυσης διαφορών βάσει της συμφωνίας σύνδεσης (βλέπε τμήμα 10 «Νομική εφαρμογή»).

Σε εύθετο χρόνο για τη δεύτερη συνεδρίαση της υποεπιτροπής για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας στις 13 Νοεμβρίου 2018, μετά την οποία ακολούθησε ανοικτό φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών στις 14 Νοεμβρίου 2018, συγκροτήθηκε η συμβουλευτική ομάδα της Ουκρανίας για την έναρξη των συζητήσεων και την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών σε συνεργασία με τη συμβουλευτική ομάδα της ΕΕ.

Σύμφωνα με το [σχέδιο δράσης των 15 σημείων του Φεβρουαρίου 2018](#) για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, ιδίως το θέμα του με τίτλο «Προτεραιότητες της χώρας», οι συζητήσεις στο πλαίσιο της υποεπιτροπής για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη επικεντρώθηκαν στους βασικούς τομείς του εμπορίου και στην εφαρμογή της αειφόρου ανάπτυξης μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας, μεταξύ άλλων, σε εμπορικά και εργασιακά ζητήματα (επιθεώρηση εργασίας, εκσυγχρονισμός των εργασιακών σχέσεων, κοινωνικός

διάλογος), καθώς και σε ζητήματα εμπορίου και περιβάλλοντος (βιώσιμη διαχείριση των δασών και συναφείς δραστηριότητες παραγωγής, πώλησης, μεταποίησης και εμπορίου ξυλείας). Σε συνέχεια της συνεδρίασης της υποεπιτροπής, η ΕΕ και η Ουκρανία δημοσίευσαν τα **επιχειρησιακά συμπεράσματα**, καθώς και **κοινή δήλωση** προς την κοινωνία των πολιτών³³.

5. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΑΣ

5.1 Ελβετία

Το 2018 η Ελβετία, η τρίτη μεγαλύτερη χώρα-εμπορικός εταίρος της ΕΕ συνολικά (η οποία συγκεντρώνει το 7 % του εμπορίου προϊόντων της ΕΕ με τρίτες χώρες), εξακολούθησε να αποτελεί την κορυφαία χώρα-εμπορικό εταίρο της ΕΕ στο πλαίσιο προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών. Το 2018 η ΕΕ κατέγραψε έναντι της Ελβετίας ισχυρό εμπορικό πλεόνασμα, της τάξης των 48 δισ. EUR.

Η Ελβετία αποτελεί τη δεύτερη σημαντικότερη χώρα-εμπορικό εταίρο της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών. Η αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από την ΕΕ στην Ελβετία ακολουθεί σταθερή ανοδική πορεία κατά την τελευταία πενταετία και το 2017 ανήλθε σε 119 δισ. EUR, καταγράφοντας αύξηση 2 % σε σύγκριση με το 2016. Η αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από την Ελβετία στην ΕΕ ανήλθε το 2017 σε 72 δισ. EUR, σημειώνοντας μείωση 23 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η ΕΕ διατήρησε εμπορικό πλεόνασμα στον τομέα των υπηρεσιών.

Όσον αφορά τις άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ), η Ελβετία αποτελεί εξίσου βασικό εταίρο, καταλαμβάνοντας το 13 % των άμεσων ξένων επενδύσεων της ΕΕ. Το 2017 τα αποθέματα ΑΞΕ που διατηρεί η Ελβετία στην ΕΕ ανήλθαν σε 802 δισ. EUR, καταγράφοντας κατά την τελευταία τετραετία ετήσια μέση αύξηση 15 %. Το 2017 τα αποθέματα ΑΞΕ της ΕΕ στην Ελβετία ανήλθαν σε 979 δισ. EUR, με μέση ετήσια αύξηση 10 % κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Τον Σεπτέμβριο του 2018 εγκρίθηκε από το ελβετικό κοινοβούλιο η πολυαναμενόμενη μεταρρύθμιση της φορολογίας επιχειρήσεων για την τροποποίηση του μεροληπτικού φορολογικού καθεστώτος των καντονίων για τις επιχειρήσεις, το οποίο ήταν επίσης προβληματικό και από τη σκοπιά των κρατικών ενισχύσεων. Η νέα νομοθεσία αναμένεται να τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2020.

Τον Νοέμβριο του 2018 ολοκληρώθηκαν σε πολιτικό επίπεδο οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της ΕΕ και της Ελβετίας σχετικά με συμφωνία για το θεσμικό πλαίσιο, που περιλαμβάνει την ανεξάρτητη επίλυση διαφορών, κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και δέσμευση για τον εκσυγχρονισμό της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών του 1972 και άλλων εμπορικών συμφωνιών. Ωστόσο, το ελβετικό ομοσπονδιακό συμβούλιο δεν έχει εγκρίνει ακόμη τη συμφωνία, κάτι που αποτελεί για την ΕΕ προϋπόθεση προκειμένου για τη σύναψη μελλοντικών συμφωνιών σχετικά με τη συμμετοχή της Ελβετίας στην εσωτερική αγορά της ΕΕ αλλά και ουσιώδες στοιχείο για να ληφθούν αποφάσεις σχετικά με την περαιτέρω πρόοδο προς αμοιβαία επωφελή πρόσβαση στην αγορά.

5.2 Νορβηγία

Η Νορβηγία αποτελεί την τρίτη μεγαλύτερη χώρα-προτιμησιακό εμπορικό εταίρο της ΕΕ. Το 2018 οι διμερείς εμπορικές συναλλαγές παρέμειναν ισχυρές, σημειώνοντας αύξηση της τάξης

³³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/cfm/doclib_section.cfm?sec=144

σχεδόν του 11 % σε σύγκριση με το 2017. Το εμπορικό έλλειμμα της ΕΕ έναντι της Νορβηγίας ανήλθε σχεδόν σε 30 δισ. EUR. Το αυξανόμενο συνολικό έλλειμμα οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στις υψηλότερες εισαγωγές ορυκτών προϊόντων, οι οποίες κατέγραψαν αύξηση ύψους σχεδόν 6 δισ. EUR.

Οι εξαγωγές μη γεωργικών προϊόντων της ΕΕ αυξήθηκαν κατά περισσότερο από 3 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί σε άνοδο της τάξης του 6,3 % σε σύγκριση με το 2017. Οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ διατηρήθηκαν επίσης σε υψηλά επίπεδα, καταγράφοντας εμπορικό πλεόνασμα ύψους σχεδόν 4 δισ. EUR.

Το 2018 τέθηκε σε ισχύ νέα συμφωνία περαιτέρω ελευθέρωσης του εμπορίου ορισμένων γεωργικών προϊόντων. Η επανεξέταση του εμπορικού καθεστώτος για τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα θα πρέπει πλέον να βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη. Επιπλέον, η ΕΕ είναι πρόθυμη να ξεκινήσει εκ νέου τις διαπραγματεύσεις για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων.

Η Νορβηγία αποτελεί την έκτη μεγαλύτερη χώρα-εμπορικό εταίρο της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών. Το 2017 το εμπόριο υπηρεσιών παρέμεινε σταθερό, με συνολικές συναλλαγές ύψους 44 δισ. EUR και ελαφρώς υψηλότερο εμπορικό πλεόνασμα για την ΕΕ από ό,τι το 2016, άνω των 13 δισ. EUR. Το εμπορικό ισοζύγιο στον τομέα των υπηρεσιών διατήρησε το θετικό του πρόσημο για την ΕΕ, όπως συνέβη και κατά τα προηγούμενα έτη.

5.3 Χώρες της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής

Η ΕΕ είναι μια περιοχή η οποία αποτελεί βασικό εμπορικό εταίρο για την πλειονότητα των χωρών της Νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Στο πλαίσιο αυτό, οι προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ με οκτώ χώρες-εταίρους στην περιοχή (Αίγυπτος, Αλγερία, Ιορδανία, Ισραήλ, Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, Λίβανος, Μαρόκο και Τυνησία) εφαρμόζονται επί σειρά ετών. Οι εν λόγω συμφωνίες περιλαμβάνουν στοιχεία ασυμμετρίας για τις περισσότερες χώρες ώστε να διασφαλίζεται η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης στην περιοχή και η καλύτερη ενσωμάτωση στην εσωτερική αγορά της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων σχετικά με τον ανταγωνισμό και τις κρατικές ενισχύσεις.

Το 2018 οι συνολικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και των οκτώ εταίρων ανήλθαν σε 175 δισ. EUR (στο 4 % των συναλλαγών της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο), ποσό που αντιστοιχεί σε αύξηση 2 % έναντι του 2017. Η ΕΕ διατηρεί εμπορικό πλεόνασμα έναντι των οκτώ χωρών-προτιμησιακών εμπορικών εταίρων της περιοχής της Νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής συνολικά, παρότι το πλεόνασμα αυτό μειώθηκε κατά 10 % σε σύγκριση με το 2017 (δηλαδή ελαφρώς μικρότερη μείωση από τη μείωση του 13 % που παρατηρήθηκε κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς). Η τάση αυτή εξηγείται από την αύξηση των εξαγωγών των εν λόγω χωρών προς την ΕΕ και, εν μέρει, από το αποτέλεσμα των περιοριστικών μέτρων για το εμπόριο που έχουν επιβάλει ορισμένες από τις χώρες αυτές κατά τα τελευταία έτη, σε μια προσπάθεια βελτίωσης του εμπορικού ισοζυγίου τους: δεδομένου ότι η ΕΕ αποτελεί τον κύριο εξαγωγέα στην περιοχή, επηρεάζονται συχνά οι εξαγωγές της.

Όσον αφορά το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής, η ΕΕ κατέγραψε πλεόνασμα έναντι της συγκεκριμένης περιοχής, το οποίο ανήλθε το 2018 σχεδόν σε 5 δισ. EUR. Παράλληλα, ορισμένες χώρες-εταίροι παρουσίασαν αύξηση των εξαγωγών τους στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής, όπως η Τυνησία (+44 %, κυρίως λόγω του ελαιόλαδου), τα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη (+25 %) και το Μαρόκο (+5 %). Το Μαρόκο και η Τυνησία παρουσιάζουν εμπορικό πλεόνασμα έναντι της ΕΕ στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής.

Η ΕΕ εξέφρασε στις χώρες-εμπορικούς εταίρους της ανησυχίες σχετικά με τον πολλαπλασιασμό των περιοριστικών μέτρων για το εμπόριο που έχουν θεσπίσει πολλές από αυτές, ιδίως η Αλγερία, η Αίγυπτος και, τελευταία, η Τυνησία³⁴. Η ΕΕ εξακολουθεί να επισημαίνει τα εν λόγω ζητήματα στις χώρες-εταίρους της από την περιοχή της Νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής σε κάθε ευκαιρία, διότι οι εμπορικές σχέσεις πρέπει να συνεχίσουν να βασίζονται σε κανόνες και η ΕΕ αναμένει από τους εταίρους της να τηρούν τις δεσμεύσεις τους.

Η ΕΕ είναι πρόθυμη να εξακολουθήσει να στηρίζει τις μεταρρυθμίσεις των εμπορικών εταίρων της, με σκοπό την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της εξαγωγικής ικανότητας της περιοχής της Νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Οι διαπραγματεύσεις για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των εμπορικών συμφωνιών βρίσκονται σε εξέλιξη με την Τυνησία και είναι πιθανό σύντομα να ξεκινήσουν εκ νέου με το Μαρόκο. Ο εκσυγχρονισμός και η εμβάθυνση των υφιστάμενων συμφωνιών αναμένεται να συμβάλουν στη βελτίωση της οικονομικής ολοκλήρωσης με τις χώρες της Νότιας Γειτονίας της ΕΕ, η οποία περιλαμβάνει εξαιρετικά σημαντικούς εταίρους για την ΕΕ. Επιπλέον, η εν εξελίξει αναθεώρηση της σύμβασης για πανευρωμεσογειακούς προτιμησησικούς κανόνες καταγωγής θα θεσπίσει πιο ευέλικτους κανόνες και θα διευκολύνει την οικονομική ολοκλήρωση και το εμπόριο στην περιοχή.

5.4 Μεξικό

Το Μεξικό αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη χώρα-εμπορικό εταίρο της ΕΕ στη Λατινική Αμερική μετά τη Βραζιλία. Μια συνολική εμπορική συμφωνία τέθηκε σε ισχύ το 2000 για προϊόντα και το 2001 για υπηρεσίες. Κατά τη διάρκεια των είκοσι σχεδόν ετών εφαρμογής των συμφωνιών, οι διμερείς συναλλαγές προϊόντων μεταξύ της ΕΕ και του Μεξικού υπερτριπλασιάστηκαν. Το 2018 το εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και του Μεξικού αυξήθηκε σχεδόν κατά 6 %, ενώ η ΕΕ διατήρησε εμπορικό πλεόνασμα 13 δισ. EUR, αν και ελαφρώς χαμηλότερο απ' ό,τι το 2017. Οι εξαγωγές της ΕΕ προς το Μεξικό αυξήθηκαν κατά 4 %. Οι εισαγωγές από το Μεξικό αυξήθηκαν σχεδόν κατά 9 %, κυρίως λόγω των μη γεωργικών προϊόντων.

Το 2017 το εμπόριο υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 7 % και η ΕΕ κατέγραψε εμπορικό πλεόνασμα σχεδόν 5 δισ. EUR.

Κατά τα τελευταία έτη η ΕΕ και το Μεξικό έχουν επικεντρωθεί στη διαπραγμάτευση του εκσυγχρονισμού της συμφωνίας και, ως εκ τούτου, η μεικτή επιτροπή δεν συνεδρίασε το 2018. Ωστόσο, έχει επιτευχθεί κάποια πρόοδος όσον αφορά τη διάνοιξη νέων προοπτικών στην αγορά, ιδίως στον γεωργικό τομέα με την έγκριση πρόσθετων κρατών μελών της ΕΕ για εξαγωγές χοίρειου κρέατος και προϊόντων χοίρειου κρέατος. Για το 2019 έχει προγραμματιστεί συνεδρίαση της μεικτής επιτροπής.

Μετά την κύρωσή της, η εκσυγχρονισμένη συμφωνία αναμένεται να δώσει ώθηση στις εμπορικές σχέσεις με το Μεξικό και να παράσχει νέες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά.

Δίνοντας στους Μεξικανούς την ευκαιρία να απολαμβάνουν τις βελγικές σοκολάτες

Η Galler είναι μια φημισμένη εταιρεία παραγωγής σοκολάτας, η οποία φέρει το όνομα του ιδρυτή της Jean Galler.

³⁴ Τον Ιούλιο του 2019 η Επιτροπή ενημερώθηκε για την άρση των περιοριστικών μέτρων επί των εισαγωγών που είχε επιβάλει η Τυνησία τον Νοέμβριο του 2018. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση ώστε να διασφαλιστεί πράγματι η άρση του συγκεκριμένου φραγμού.

Η εταιρεία εισήλθε πρόσφατα στη μεξικανική αγορά σε συνεργασία με την Belimport, μια μικρομεσαία επιχείρηση που έχει την έδρα της στην πόλη San Miguel de Allende, στην κεντρική πολιτεία Guanajuato. Χάρη στην τοποθεσία αυτή, τα προϊόντα της Galler μπορούν πλέον να διανέμονται εύκολα σε καταστήματα και ξενοδοχεία σε ολόκληρο το Μεξικό, κυρίως στους κόμβους του Querétaro και στην πρωτεύουσα, την Πόλη του Μεξικού.

«Επί του παρόντος έχουμε υψηλότερα έξοδα απ' ό,τι οι Μεξικανοί παραγωγοί σοκολάτας, λόγω των υψηλών δασμών με τους οποίους βρισκόμαστε αντιμέτωποι κατά την εισαγωγή των βελγικών προϊόντων μας. Η νέα εμπορική συμφωνία ΕΕ-Μεξικού θα άρει τους τελωνειακούς δασμούς που επιβάλλει το Μεξικό στη σοκολάτα της ΕΕ, παρέχοντάς μας τη δυνατότητα να ανταγωνιζόμαστε με αποτελεσματικότερο τρόπο.»

Thibaud Mariage,

Αντιπρόσωπος της Galler στο Μεξικό, διευθυντής της Belimport.

5.5 Χιλή

Κατά τη διάρκεια των 15 ετών εφαρμογής του εμπορικού πυλώνα της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Χιλής, αμφότερα τα μέρη καταβάλλουν προσπάθειες και συνεργάζονται σε σταθερή βάση για την υλοποίηση της συμφωνίας.

Το 2018 οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Χιλής και της ΕΕ αυξήθηκαν κατά ποσοστό άνω του 8 %, με σημαντική αύξηση 13 % στις εξαγωγές της ΕΕ, κυρίως όσον αφορά τις εξαγωγές μηχανημάτων και συσκευών (+14 %) και εξοπλισμού μεταφορών, ιδίως αεροσκαφών και εξαρτημάτων αεροσκαφών³⁵ (+27 %). Κατά την ίδια περίοδο οι εισαγωγές στην ΕΕ από τη Χιλή αυξήθηκαν κατά 3 %. Η ΕΕ παρουσίασε εμπορικό πλεόνασμα άνω των 1,5 δισ. EUR.

Όσον αφορά το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής, το 2018 η Χιλή κατέγραψε εμπορικό πλεόνασμα άνω των 1,7 δισ. EUR, δηλαδή αύξηση κατά 4 % σε σύγκριση με το 2017. Οι εξαγωγές της Χιλής προς την ΕΕ εξακολούθησαν να κυριαρχούνται από τα φρούτα (κυρίως προϊόντα εκτός εποχής) και τους οίνους, προϊόντα που αντιστοιχούσαν στο 40 % και στο 24 %, αντιστοίχως, των εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της χώρας προς την ΕΕ.

Το 2018 επιλύθηκε και το ζήτημα του ξιφία που βρισκόταν από μακρού σε εκκρεμότητα. Μετά την προσχώρηση της Χιλής στην Παναμερικανική Επιτροπή Τροπικού Τόνου ως συνεργαζόμενου μη συμβαλλόμενου μέρους τον Ιούλιο του 2017, δεν υφίστανται πλέον περιορισμοί στην πρόσβαση των αλιευτικών σκαφών ξιφία της ΕΕ στους λιμένες της Χιλής.

Ενώ ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα όσον αφορά την εξαγωγή οπωροκηπευτικών στη Χιλή και καθυστερήσεις στην έγκριση των προϊόντων ζωικής προέλευσης, η χώρα άνοιξε τις αγορές της γαλακτοκομικών προϊόντων και κρέατος για επιπλέον κράτη μέλη, ιδίως για το βόειο κρέας και το χοίρειο κρέας. Η Χιλή επίσης εναρμόνισε το πιστοποιητικό για τα αυγά επώασης και τα προϊόντα αυγών, ενώ απλούστευσε τις διαδικασίες έγκρισης πρόσβασης στην αγορά της, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ υπόκεινται σε αυστηρό και εναρμονισμένο σύστημα ασφάλειας των τροφίμων και κτηνιατρικό σύστημα.

³⁵ Είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι, ακόμη και αν δεν είχαν αυξηθεί οι αγορές αεροσκαφών ή εξαρτημάτων αεροσκαφών, οι εξαγωγές της ΕΕ θα εξακολουθούσαν να παρουσιάζουν αύξηση κατά 6 %, στοιχείο που αντικατοπτρίζει τη διαφοροποίηση των εξαγωγών της ΕΕ κατά την τελευταία πενταετία.

Τέλος, η συμφωνία ΕΕ-Χιλής για το εμπόριο βιολογικών προϊόντων τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2018. Παρότι δεν συνδέεται με τη συμφωνία σύνδεσης, η συμφωνία αναγνώρισης ισοδυναμίας για τα βιολογικά προϊόντα θα διανοίξει νέες προοπτικές για το εμπόριο βιολογικών προϊόντων μεταξύ των δύο μερών.

Από τον Νοέμβριο του 2017 η ΕΕ και η Χιλή διεξάγουν διαπραγματεύσεις για τη σύναψη μιας φιλόδοξης, συνολικής και προοδευτικής εκσυγχρονισμένης συμφωνίας.

5.6 Τελωνειακή ένωση με την Τουρκία

Η Τουρκία αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη χώρα-προτιμησιακό εμπορικό εταίρο της ΕΕ. Έπειτα από μια περίοδο ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης που ξεκίνησε το 2013, η οικονομία της Τουρκίας παρουσίασε ανησυχητική επιβράδυνση το 2018. Η απότομη υποτίμηση της τουρκικής λίρας και ο επακόλουθος υψηλός πληθωρισμός επηρέασαν σημαντικά τις εξαγωγές της ΕΕ, οι οποίες μειώθηκαν σχεδόν κατά 9 %. Από την άλλη πλευρά, οι τουρκικές εισαγωγές προς την ΕΕ αυξήθηκαν την ίδια περίοδο κατά 9 %, εξέλιξη που είχε ως αποτέλεσμα σχεδόν εμπορικό ισοζύγιο, με μείωση του πλεονάσματος της ΕΕ από 15 δισ. EUR το 2017 σε 1 δισ. EUR το 2018. Ο τομέας που υπέστη τις σοβαρότερες επιπτώσεις από πλευράς αξίας ήταν το εμπόριο μη γεωργικών προϊόντων.

Οι συμβατικές εμπορικές σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας χρονολογούνται από το 1963, χρονολογία κατά την οποία τα μέρη συμφώνησαν να καθιερώσουν σταδιακά μια τελωνειακή ένωση, η οποία ολοκληρώθηκε το 1996. Σκοπός της τελωνειακής ένωσης είναι η διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των βιομηχανικών προϊόντων και ορισμένων μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας. Ωστόσο, η συνεχιζόμενη τάση επιβολής εμπορικών φραγμών από την Τουρκία παρεμποδίζει τη λειτουργία της επί σειρά ετών. Αξιοσημείωτο παράδειγμα αποτελεί η παρέκκλιση της Τουρκίας από το κοινό δασμολόγιο για τις εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ μέσω της επιβολής πρόσθετων δασμών σε ένα διαρκώς διευρυνόμενο φάσμα προϊόντων, καθώς και λόγω της απαίτησης προσκόμισης αποδεικτικού καταγωγής για τα προϊόντα της ΕΕ. Η Επιτροπή εξακολουθεί επίσης να ζητά τη χωρίς διακρίσεις εφαρμογή του πρόσθετου πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης έναντι όλων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Τον Δεκέμβριο του 2016 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης. Ωστόσο, επί του παρόντος οι σχετικές προετοιμασίες βρίσκονται σε αναμονή, καθώς το Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν θα προβλεφθούν περαιτέρω εργασίες για τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης ΕΕ-Τουρκίας. Ο εκσυγχρονισμός αυτός, όταν τον επιτρέψουν οι συνθήκες, εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για το εμπορικό θεματολόγιο της ΕΕ.

Στις 2 Απριλίου 2019 η ΕΕ ζήτησε από τον ΠΟΕ τη διεξαγωγή [διαβουλεύσεων](#) με την Τουρκία σε συνέχεια των μέτρων που έλαβε η Τουρκία και τα οποία συνεπάγονται τη σταδιακή υποχρέωση τοπικής παραγωγής στην Τουρκία για την παραγωγή σημαντικού ποσοστού των φαρμακευτικών προϊόντων που εξάγονται στην Τουρκία. Φαίνεται ότι τα μέτρα αυτά έρχονται επίσης σε αντίθεση με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Τουρκία στο πλαίσιο της τελωνειακής ένωσης. Η υπόθεση βρίσκεται σε εξέλιξη.

5.7 Συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων

Το 2018 η ΕΕ παρέμεινε η σημαντικότερη περιφέρεια-εμπορικός εταίρος για την Αλβανία, τη Βόρεια Μακεδονία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, το Κοσσυφοπέδιο³⁶, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Οι συνολικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και των πέντε χωρών των Δυτικών Βαλκανίων αυξήθηκαν κατά 10 %. Το εμπορικό πλεόνασμα της ΕΕ παρέμεινε σταθερό, υπερβαίνοντας ελαφρώς τα 9 δισ. EUR.

Το 2017 η ΕΕ ήταν επίσης σημαντικός χορηγός άμεσων ξένων επενδύσεων στην περιοχή, ενώ τα συνολικά εξερχόμενα αποθέματα παρέμειναν σταθερά και ανήλθαν περίπου σε 25 δισ. EUR.

Ωστόσο, ζητήματα που συνδέονται με την άτυπη οικονομία και τη διαφθορά εξακολουθούν να επηρεάζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον. Η έλλειψη αποτελεσματικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις εξακολουθεί να συνιστά πρόβλημα και, γενικότερα, πρέπει να βελτιωθεί το δίκαιο περί ανταγωνισμού. Η ΕΕ εκτιμά –και τονίζει επισταμένως στο πλαίσιο του πολιτικού της διαλόγου με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων– ότι η πρόοδος όσον αφορά το επιχειρηματικό περιβάλλον, την κανονιστική σύγκλιση και την καταπολέμηση της διαφθοράς συνδέεται στενά με την πρόοδο όσον αφορά το κράτος δικαίου. Επιπλέον, η διαφάνεια και η λογοδοσία στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων χρήζουν περαιτέρω βελτίωσης. Ως προς τα θετικά στοιχεία, η Επιτροπή επικροτεί τον νέο νόμο για τις δημόσιες συμβάσεις, ο οποίος θεσπίστηκε από τη Βόρεια Μακεδονία στις αρχές του 2019 και αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της διαφάνειας και του ανταγωνισμού, καθώς και τις προσπάθειες που καταβάλλουν η Σερβία και το Μαυροβούνιο για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας τους σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις κατ’ εφαρμογή των απαιτήσεων της ΕΕ.

Παρόλο που θα πρέπει να επιδιώκεται περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την περιφερειακή ολοκλήρωση, ένα καλό παράδειγμα είναι η υπογραφή της περιφερειακής συμφωνίας για την περιαγωγή τον Απρίλιο του 2019, με στόχο τη δημιουργία μιας περιοχής χωρίς τέλη περιαγωγής στην περιοχή έως το 2021, η οποία αναμένεται να προετοιμάσει το έδαφος για τη μείωση του κόστους των τηλεπικοινωνιών στην περιοχή.

6. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ (ΣΟΕΣ) ΜΕ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ, ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ

6.1 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (KAMA)

Το 2018 ήταν το πρώτο έτος πλήρους εφαρμογής της ΣΟΕΣ ΕΕ-KAMA³⁷ από όλα τα μέρη, μετά τη θέση της συμφωνίας σε προσωρινή εφαρμογή για τη Μοζαμβίκη στις 4 Φεβρουαρίου 2018. Όλες οι χώρες KAMA στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ έχουν πλέον ξεκινήσει να εφαρμόζουν τις συμφωνηθείσες μειώσεις.

³⁶ Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

³⁷ Πρόκειται για συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και έξι (από τα 15) μελών της Κοινότητας για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (KAMA): Μποτσουάνα, Εσουατίνι, Λεσόθο, Ναμίμπια, Νότια Αφρική (που συγκροτούν από κοινού την Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής, ΤΕΜΑ) και Μοζαμβίκη.

Το 2018 οι συνολικές εμπορευματικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και των χωρών ΚΑΜΑ στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ αυξήθηκαν κατά 2,7 %. Η αύξηση οφειλόταν στην αύξηση κατά 5,5 % των εισαγωγών της ΕΕ από τις χώρες ΚΑΜΑ στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ, ενώ οι εξαγωγές της ΕΕ κατέγραψαν μικρή μείωση. Το εμπορικό ισοζύγιο παρέμεινε πλεονασματικό για τις χώρες ΚΑΜΑ στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ. Η αύξηση των εξαγωγών από τις χώρες ΚΑΜΑ στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ οφειλόταν κυρίως στις αυξημένες εξαγωγές μηχανοκίνητων οχημάτων από τη Νότια Αφρική, καθώς και διαμαντιών και πολύτιμων μετάλλων από τη Νότια Αφρική και το Λεσόθο. Οι εξαγωγές οίνου και ζάχαρης από τη Νότια Αφρική, καρυδιών ανακαρδιοειδών από τη Μοζαμβίκη, σταφυλιών από τη Ναμίμπια και ρουμιού από το Εσουατίνι αυξήθηκαν επίσης.

Κατά την πρώτη του συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2019, το κοινό συμβούλιο ενέκρινε το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών διατάξεων για την επίλυση διαφορών και του καταλόγου των διαιτητών. Με τον τρόπο αυτόν θα διευκολυνθεί η αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων όσον αφορά την εφαρμογή. Το κοινό συμβούλιο έθεσε επίσης τα θεμέλια για τη θέσπιση κοινού μηχανισμού παρακολούθησης και για την πλήρη συμμετοχή μη κρατικών φορέων στην εφαρμογή της συμφωνίας.

Το 2018 η Νότια Αφρική κατήργησε την απαγόρευση εισαγωγής κρέατος πουλερικών για δύο από οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ, χωρίς να αναφέρει τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζει να ενεργήσει για τα υπόλοιπα έξι, στα οποία εξακολουθεί να επιβάλλει απαγόρευση. Η ΕΕ θεωρεί ότι οι υπόλοιπες απαγορεύσεις εισαγωγών θα πρέπει να αρθούν χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση. Η Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής (ΤΕΜΑ) συνέχισε επίσης να εφαρμόζει μέτρα διασφάλισης για την εισαγωγή προϊόντων πουλερικών από την ΕΕ, καθώς και δασμούς για συγκεκριμένες εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ζητήματα τα οποία η ΕΕ εξακολουθεί να θέτει στους ομολόγους της διότι εκτιμά ότι τα μέτρα αυτά δεν συνάδουν με τη συμφωνία. Στις 14 Ιουνίου 2019 η ΕΕ ζήτησε τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με την ΤΕΜΑ για το μέτρο διασφάλισης που επιβλήθηκε σε κατεψυγμένα προϊόντα πουλερικών (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε τμήμα 10.3).

Η δυνατότητα «σώρευσης της καταγωγής» μεταξύ των χωρών ΚΑΜΑ στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ, η οποία αποτελεί ένα από τα βασικά οφέλη της συμφωνίας, δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμη από τις χώρες-εταίρους στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ. Η σώρευση της καταγωγής θα παρέχει στα κράτη ΚΑΜΑ στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ τη δυνατότητα να εκπληρώνουν από κοινού τις απαιτήσεις καταγωγής και, ως εκ τούτου, θα δώσει ώθηση στις περιφερειακές αλυσίδες. Η ΕΕ ενθαρρύνει τους εταίρους της να σημειώσουν πρόοδο επί του θέματος αυτού.

Γυναίκες οινοπαραγωγοί στη Νότια Αφρική

Στη Νότια Αφρική παράγεται οίνος επί τρεις και πλέον αιώνες. Ωστόσο, έως τον τερματισμό του απαρθχάντ δεν υπήρχαν εξειδικευμένοι μαύροι οινοπαραγωγοί. Σήμερα, νεαρές γυναίκες υπερπηδούν αυτό το εμπόδιο και χρησιμοποιούν τη ΣΟΕΣ (με την οποία χορηγείται μεγάλη δασμολογική ποσόστωση για τον οίνο στη Νότια Αφρική) για την εξαγωγή των προϊόντων τους στην ΕΕ.

Η Thokozani Wines είναι μια εταιρεία για την ενδυνάμωση του μαύρου πληθυσμού, την οποία ίδρυσε προ δεκαπενταετίας η εταιρεία Diemersoffontein Wines με σκοπό να μετατρέψει τους γεωργικούς εργάτες της σε μετόχους και να συμβάλει στην ευρεία οικονομική χειραφέτηση του μαύρου πληθυσμού. Οι 85 από τους 115 υπαλλήλους της, μεταξύ των οποίων υπάρχουν πολλές γυναίκες, είναι πλέον μέτοχοι της Thokozani, και λαμβάνουν καθοδήγηση και κατάρτιση σε επιχειρηματικές δεξιότητες και δεξιότητες ζωής. Οι οίνοι της Thokozani εξάγονται στις Κάτω Χώρες, στη Γερμανία, στη Σουηδία, στη Δανία και στην Τσεχία.

«Οι εξαγωγές οίνων της Thokozani στην ΕΕ έχουν βελτιωθεί μετά την έναρξη ισχύος της ΣΟΕΣ με την ΚΑΜΑ, αλλά πρέπει να κλιμακώσουμε τις προσπάθειές μας εάν θέλουμε να επωφεληθούμε πλήρως από τη συμφωνία αυτή. Η στήριξη της ΕΕ σε διαχρονικά μειονεκτούντες παραγωγούς είναι καίριας σημασίας και ευπρόσδεκτη.»

Denise Stubbs, διευθύντρια της Thokozani Wines

6.2 Ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Ανατολική και Μεσημβρινή Αφρική (ΑΜΑ)

Το 2018 ξεκίνησε το έβδομο έτος προσωρινής εφαρμογής της ενδιάμεσης ΣΟΕΣ μεταξύ της ΕΕ, αφενός, και της Μαδαγασκάρης, του Μαυρίκιου, των Σεϋχέλλων και της Ζιμπάμπουε, αφετέρου. Οι Κομόρες εφαρμόζουν τη συμφωνία από τις 7 Φεβρουαρίου 2019. Οι τέσσερις αρχικοί εταίροι της ΑΜΑ θα υλοποιήσουν πλήρως τις δεσμεύσεις περί ελευθέρωσης που έχουν αναλάβει έως το 2022, σύμφωνα με τα αντίστοιχα χρονοδιαγράμματά τους στο πλαίσιο της συμφωνίας.

Το 2018 οι υψηλότερες συνολικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και της ΑΜΑ4 καταγράφηκαν με τη Μαδαγασκάρη (1,9 δισ. EUR) και τον Μαυρίκιο (1,8 δισ. EUR), και έπονταν η Ζιμπάμπουε (689 εκατ. EUR) και οι Σεϋχέλλες (596 εκατ. EUR). Το 2018 οι εισαγωγές της ΕΕ από τους τέσσερις εταίρους μειώθηκαν κατά 3,5 %. Αυτό οφειλόταν κυρίως στην απότομη πτώση του όγκου των εισαγωγών ζάχαρης από τον Μαυρίκιο και τη Ζιμπάμπουε.

Η διαφοροποίηση των εξαγωγών έχει σημειώσει πρόοδο για τη Μαδαγασκάρη και τον Μαυρίκιο, αλλά είναι προς το παρόν περιορισμένη για τις Σεϋχέλλες και τη Ζιμπάμπουε.

Σε συνέχεια του ενδιαφέροντος που εκδήλωσαν οι εταίροι ΑΜΑ για εμβάθυνση της συμφωνίας πέραν του εμπορίου προϊόντων, το 2018 δρομολογήθηκε διερευνητική διαδικασία η οποία ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2019. Οι διαπραγματεύσεις για την εμβάθυνση της συμφωνίας αναμένεται να ξεκινήσουν έως το τέλος του 2019 και θα καλύπτουν τις υπηρεσίες, τις επενδύσεις και άλλα θέματα σχετικά με το εμπόριο.

6.3 Ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με την Ακτή Ελεφαντοστού

Η ενδιάμεση ΣΟΕΣ με την Ακτή Ελεφαντοστού εφαρμόζεται προσωρινά από τον Σεπτέμβριο του 2016. Πρόκειται για αυτοτελή εμπορική συμφωνία, η οποία θα αντικατασταθεί από την περιφερειακή ΣΟΕΣ ΕΕ-Δυτικής Αφρικής μόλις η δεύτερη τεθεί σε ισχύ. Μετά την υπογραφή της από την Γκάμπια και τη Μαυριτανία, η περιφερειακή ΣΟΕΣ ΕΕ-Δυτικής Αφρικής φέρει πλέον τις υπογραφές των 15 από τους 16 εταίρους της Δυτικής Αφρικής³⁸.

Το 2018 το εμπορικό ισοζύγιο ήταν θετικό για την Ακτή Ελεφαντοστού και η ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί τη σημαντικότερη περιφέρεια-εμπορικό εταίρο της χώρας. Ωστόσο, το 2018 οι εισαγωγές της ΕΕ από την Ακτή Ελεφαντοστού μειώθηκαν κατά 5 % λόγω μείωσης της αξίας του ακατέργαστου και επεξεργασμένου κακάο, καθώς και των εισαγωγών καουτσούκ. Το 2018 τα προϊόντα κακάο και επεξεργασμένου κακάο αντιστοιχούσαν στο 64 % των συνολικών εισαγωγών της ΕΕ από την Ακτή Ελεφαντοστού. Οι εξαγωγές της ΕΕ προς την Ακτή Ελεφαντοστού ήταν σταθερές και περιλάμβαναν κυρίως μηχανήματα και μηχανικές συσκευές, ηλεκτρικές συσκευές και μηχανοκίνητα οχήματα.

Η Ακτή Ελεφαντοστού, με την υποστήριξη της ΕΕ, εκπόνησε μελέτη για τη μέτρηση του αντικτύπου των ενδιάμεσων ΣΟΕΣ (Ακτή Ελεφαντοστού και Γκάνα) στην περιφερειακή ολοκλήρωση. Η αξιολόγηση κατέδειξε ότι οι πιθανές διαταραχές (π.χ. λόγω της ελευθέρωσης των εισροών της ΕΕ σε μεταποιημένα προϊόντα που κυκλοφορούν στην περιοχή) θα επηρεάσουν μόνο ελάχιστα εμπορευόμενα προϊόντα και ελάχιστες χώρες. Η μελέτη παρέχει επίσης ρεαλιστικές λύσεις για τον μετριασμό του κινδύνου στρέβλωσης.

Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης ΣΟΕΣ, η Ακτή Ελεφαντοστού ξεκίνησε την ελευθέρωση της αγοράς της για τις εισαγωγές από την ΕΕ από την 1η Ιανουαρίου 2019, ενώ προβλέπονται περαιτέρω γύροι δασμολογικών μειώσεων έως το 2029.

6.4 Ενδιάμεση συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με την Γκάνα

Η ενδιάμεση ΣΟΕΣ με την Γκάνα εφαρμόζεται προσωρινά από τον Δεκέμβριο του 2016 και βρίσκεται ακόμη στα αρχικά της στάδια. Η Γκάνα ανακοίνωσε ότι θα ξεκινήσει την ελευθέρωση της αγοράς της για τις εισαγωγές από την ΕΕ από το 2020. Όπως και η ενδιάμεση ΣΟΕΣ με την Ακτή Ελεφαντοστού, η συγκεκριμένη ενδιάμεση ΣΟΕΣ θα αντικατασταθεί από την περιφερειακή ΣΟΕΣ Δυτικής Αφρικής μόλις η τελευταία τεθεί σε ισχύ.

Το 2018 οι εισαγωγές της ΕΕ από την Γκάνα αυξήθηκαν κατά σχεδόν 50 % και ανήλθαν στα 3,1 δισ. EUR, κυρίως λόγω της αύξησης των εξαγωγών ορυκτελαίων από την Γκάνα προς την ΕΕ. Το 2018 αυξήθηκαν επίσης οι εξαγωγές κακάο, αλουμινίου, φυτικών λιπών και ελαίων, διατηρημένου τόνου, καθώς και καρύδας και μπανάνας, από την Γκάνα. Το 2018 οι εξαγωγές της ΕΕ προς την Γκάνα (κυρίως μηχανήματα, ορυκτέλαια και κρέας) κατέγραψαν ελαφρά μείωση. Το εμπορικό ισοζύγιο τόσο για τα γεωργικά όσο και για τα μη γεωργικά προϊόντα είναι θετικό για την Γκάνα.

Καθώς η Γκάνα προχωρά στην υλοποίηση των δεσμεύσεών της για την πρόσβαση στην αγορά, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η ενδιάμεση ΣΟΕΣ στην οικονομία της Γκάνας όσον αφορά τις εμπορικές και επενδυτικές ροές, τα δημόσια έσοδα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

³⁸ Η Νιγηρία είναι η μοναδική χώρα της Δυτικής Αφρικής που δεν έχει υπογράψει ακόμη τη συμφωνία.

6.5 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με την Κεντρική Αφρική (Καμερούν)

Η συμφωνία, η οποία είναι ανοικτή για προσχώρηση σε όλες τις χώρες της Κεντρικής Αφρικής, εφαρμόζεται προσωρινά από το Καμερούν από τον Αύγουστο του 2014. Το Καμερούν θα ελευθερώσει το 80 % των εισαγωγών του από την ΕΕ σε βάθος χρόνου 15 ετών, έως το 2029. Οι πρώτοι γύροι δασμολογικών μειώσεων πραγματοποιήθηκαν ήδη το 2016 και το 2017. Τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο ελευθέρωσης των συναλλαγών είναι κυρίως μηχανήματα και εξοπλισμός βιομηχανικής χρήσης, κατασκευαστικά υλικά και ενδιάμεσα βιομηχανικά προϊόντα, τα οποία δεν παράγονται σε τοπικό επίπεδο και χρησιμοποιούνται από τη βιομηχανία του Καμερούν.

Το 2018 οι εισαγωγές της ΕΕ από το Καμερούν μειώθηκαν κατά 7 %, επιστρέφοντας στα επίπεδα του 2016 μετά την απότομη αύξηση που σημειώθηκε το 2017. Αυτό οφειλόταν στη μείωση των εξαγωγών ορυκτελαίων, κόκκων κακάο, μπανάνας και καουτσούκ από το Καμερούν προς την ΕΕ. Το 2018 αυξήθηκαν οι εξαγωγές αλουμινίου και ξυλείας προς την ΕΕ, ενώ το εμπορικό ισοζύγιο παραμένει θετικό για το Καμερούν. Τα ορυκτέλαια αποτελούν το κύριο προϊόν εξαγωγής της χώρας.

Οι φθηνότερες εισροές συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής παραγωγής και απασχόλησης

Η *Société Anonyme des Brasseries du Cameroun (SABC)* είναι ζυθοποιία και εταιρεία παραγωγής αναψυκτικών στο Καμερούν. Αποτελεί τον μεγαλύτερο εργοδότη του ιδιωτικού τομέα στη χώρα, καθώς απασχολεί περίπου 10 000 εργαζόμενους σε ολόκληρο τον όμιλο και τις θυγατρικές του. Η *Brasseries du Cameroun* κατέχει μερίδιο 75 % στην αγορά μπύρας και αναψυκτικών του Καμερούν.

Η SABC είναι σήμερα ο μεγαλύτερος δικαιούχος των προτιμήσεων που προβλέπονται στη ΣΟΕΣ. Εισάγει μια σειρά προϊόντων από την ΕΕ, π.χ. μεγαλύτερα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για την εμφιάλωση των ποτών της, καθώς και συστατικά, όπως μαγιά, λυκίσκος, αρωματικές ύλες και χρωστικές ουσίες, τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τους.

Παρότι επωφελείται από τις προτιμήσεις που προβλέπονται στη ΣΟΕΣ, η SABC προσπαθεί επίσης ολοένα και περισσότερο να προμηθεύεται πρώτες ύλες από τοπικές πηγές. Η εταιρεία διαθέτει τοπική θυγατρική η οποία παράγει φιάλες, ενώ αγοράζει επίσης το 100 % της παραγωγής αραβοσίτου της *Maïscam* (μίας από τις μεγάλες επιχειρήσεις μεταποίησης γεωργικών προϊόντων της χώρας) σε ετήσια βάση (10 000 τόνοι).

6.6 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης με το φόρουμ των κρατών ΑΚΕ της Καραϊβικής (CARIFORUM)

Το 2018 ήταν το δέκατο έτος προσωρινής εφαρμογής της συμφωνίας CARIFORUM μεταξύ της ΕΕ και 14 χωρών της Καραϊβικής. Τον Φεβρουάριο του 2019 η Επιτροπή ξεκίνησε τη διενέργεια εκ των υστέρων αξιολόγησης της συμφωνίας, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2020. Τα αποτελέσματα θα αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της κοινής επανεξέτασης της συμφωνίας από την ΕΕ και το CARIFORUM και θα υποβληθούν στην επόμενη συνεδρίαση του κοινού συμβουλίου ΕΕ-CARIFORUM.

Το 2018 οι συνολικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και του CARIFORUM αυξήθηκαν κατά 7 % στα 9 δισ. EUR. Οι εισαγωγές της ΕΕ από τις χώρες CARIFORUM αυξήθηκαν κατά 11 % στα 3,9 δισ. EUR, λόγω της αύξησης των εισαγωγών ορυκτελαίων και χημικών ουσιών. Το 2018 αυξήθηκαν επίσης οι εισαγωγές ψαριών και καρκινοειδών, καπνού και αναψυκτικών και οινοπνευματωδών ποτών στην ΕΕ από τις χώρες CARIFORUM, ενώ οι εισαγωγές ζάχαρης και μπανάνας μειώθηκαν. Οι εξαγωγές της ΕΕ προς τις χώρες CARIFORUM αυξήθηκαν κατά 4,6 % στα 5,1 δισ. EUR.

Στο πλαίσιο του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης, η ΕΕ παρέχει 102 εκατ. EUR για τη στήριξη της περιφερειακής οικονομικής συνεργασίας και ολοκλήρωσης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα, της ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα του εμπορίου και της εφαρμογής της ΣΟΕΣ στην Καραϊβική. Η στήριξη αυτή περιλαμβάνει, για παράδειγμα, μικρές επιχορηγήσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Καραϊβικής ώστε να είναι σε θέση να ξεκινήσουν τις εξαγωγές προς την ΕΕ.

Δεδομένου του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος των εταίρων CARIFORUM για το εμπόριο με την ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών, το 2018 τα μέρη συγκρότησαν ειδική επιτροπή για τις υπηρεσίες.

Τέλος, σημειώθηκε επίσης πρόοδος στις υπό εξέλιξη διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ ΕΕ-CARIFORUM.

6.7 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με τις χώρες του Ειρηνικού

Το 2018 ήταν το όγδοο έτος εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της Παπούασις-Νέας Γουινέας. Τα Φίτζι ξεκίνησαν την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας τον Ιούλιο του 2014, ενώ η Σαμόα την εφαρμόζει προσωρινά από τις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Το 2018 οι συνολικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της ΕΕ και των Φίτζι και της Παπούασις-Νέας Γουινέας κατέγραψαν μείωση της τάξης του 9 %. Ωστόσο, τα δύο κράτη του Ειρηνικού παρουσίασαν εμπορικό πλεόνασμα ύψους 700 εκατ. EUR έναντι της ΕΕ.

Οι εισαγωγές ζάχαρης στην ΕΕ από τα Φίτζι συνέχισαν την πτωτική πορεία τους, όπως συνέβη και με αρκετές χώρες ΑΚΕ. Οι εξαγωγές φοινικέλαιου από την Παπούασία-Νέα Γουινέα προς την ΕΕ, που αποτελεί μακράν το κύριο γεωργικό είδος διατροφής που εξάγεται στην ΕΕ, μειώθηκαν κατά 16 %.

Μέχρι στιγμής διαπιστώνεται μικρή διαφοροποίηση των εξαγωγών των χωρών του Ειρηνικού προς την ΕΕ.

Η συμφωνία είναι ανοικτή για προσχώρηση και άλλων νησιωτικών χωρών του Ειρηνικού. Η Σαμόα προσχώρησε το 2018, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες για την προσχώρηση των Νήσων Σολομώντος και της Τόνγκα.

7. ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Μετά τη δημοσίευση της έκθεσης του 2018, η Επιτροπή συνέχισε να εντείνει σημαντικά τις προσπάθειες και τις δράσεις για την εφαρμογή των κεφαλαίων σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη τα οποία περιλαμβάνονται στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ προκειμένου να δώσει συνέχεια στο [σχέδιο δράσης των 15 σημείων του Φεβρουαρίου 2018](#). Γενικός στόχος του σχεδίου είναι να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη και αποφασιστικότερη εφαρμογή και χρήση των μέσων νομικής εφαρμογής των κεφαλαίων σχετικά με το εμπόριο

και την αειφόρο ανάπτυξη. Καθώς το σχέδιο αναπτύσσεται, αρχίζουν να διαφαίνονται και τα αποτελέσματα. Οι κύριες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των τεσσάρων ευρέων τομέων δραστηριοτήτων του σχεδίου ήταν οι ακόλουθες:

1. Συνεργασία (με τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και διεθνείς οργανισμούς)

Η Επιτροπή εντατικοποίησε τη συνεργασία με τα κράτη μέλη. Το 2018 η ειδική ομάδα εμπειρογνομόνων για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη συνεδρίασε τέσσερις φορές. Οι εργασίες της εν λόγω ομάδας συμπληρώθηκαν από τις εργασίες των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των πρεσβειών των κρατών μελών στις χώρες-εταίρους. Με τον τρόπο αυτό προωθήθηκαν οι συνέργειες με τα κράτη μέλη σχετικά με συγκεκριμένες δράσεις υλοποίησης, όπως η σύμπραξη με τη Σουηδία για τη διευκόλυνση της διαδικασίας υλοποίησης των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει ο Ισημερινός στον τομέα του εμπορίου και της αειφόρου ανάπτυξης.

Η Επιτροπή συνέχισε να συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μεταξύ άλλων μέσω ομάδων παρακολούθησης, σημείων της ημερήσιας διάταξης της Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου, τεχνικών ενημερώσεων και ατομικών επαφών. Μεταξύ άλλων, οι επαφές αυτές συνέβαλαν στην παροχή πληροφοριών για την επίσκεψη βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ιαπωνία τον Σεπτέμβριο του 2018.

Η Επιτροπή ενίσχυσε τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς. Η Επιτροπή και η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) σημείωσαν πρόοδο προς την κατεύθυνση μιας πιο στρατηγικής και ευέλικτης συνεργασίας, ιδίως με την υπογραφή στο τέλος του 2018 του ευρύτερου έργου με τίτλο «Trade for Decent Work» (Εμπόριο για αξιοπρεπή εργασία). Το έργο αυτό θα στηρίζει δράσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής των θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ σε χώρες-εμπορικούς εταίρους της ΕΕ. Η Επιτροπή συνέχισε επίσης τη σταθερή συνεργασία της με τη ΔΟΕ σε διάφορες χώρες-εταίρους. Όσον αφορά το περιβάλλον, η Επιτροπή συνεργάστηκε με τις χώρες-εμπορικούς εταίρους στο πλαίσιο των πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών και στηρίζει την υλοποίησή τους, μεταξύ άλλων μέσω της ειδικής συμφωνίας συνεργασίας με το πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον.

2. Παροχή της δυνατότητας στην κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, να διαδραματίσει τον ρόλο που της αναλογεί στο πλαίσιο της εφαρμογής

Η Επιτροπή και καθεμία από τις εσωτερικές συμβουλευτικές ομάδες της ΕΕ, οι οποίες έχουν συσταθεί στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών που περιλαμβάνουν κεφάλαιο σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, πραγματοποιούσαν τακτικές συνεδριάσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με σκοπό την ενημέρωση των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών για την πρόοδο και τις προκλήσεις στον τομέα του εμπορίου και της αειφόρου ανάπτυξης, καθώς και την καταγραφή των απόψεων και των θέσεών τους.

Η Επιτροπή κινητοποίησε 3 εκατ. EUR μέσω ενός νέου έργου που χρηματοδοτείται από το μέσο εταιρικής σχέσης: «Support to civil society participation in the implementation of EU trade agreements» (Στήριξη της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στην εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ). Από τον Νοέμβριο του 2018 το έργο παρέχει υλικοτεχνική και τεχνική υποστήριξη στις εσωτερικές συμβουλευτικές ομάδες στην ΕΕ και σε ορισμένες χώρες-εμπορικούς εταίρους³⁹. Το εν λόγω έργο διευκολύνει επίσης τη διεξαγωγή κοινών συζητήσεων υπό μορφή ετήσιων εργαστηρίων για θέματα εμπορίου και αειφόρου ανάπτυξης.

Η Επιτροπή προσέγγισε επίσης την κοινωνία των πολιτών σε χώρες που καλύπτονται από συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με σκοπό την αύξηση της

³⁹ Επί του παρόντος η Κεντρική Αμερική, η Κολομβία-Ισημερινός-Περού, το CARIFORUM, η Γεωργία, η Μολδαβία, η ΚΑΜΑ και η Ουκρανία.

ευαισθητοποίησης σχετικά με τις συμφωνίες και την τόνωση της συμμετοχής και των συζητήσεων. Τον Νοέμβριο του 2018 μη κρατικοί φορείς από την ΕΕ και από χώρες ΚΑΜΑ στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ πραγματοποίησαν δεύτερη συνάντηση του διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών στη Ναμίμπια. Τον Απρίλιο του 2019 το συμβουλευτικό όργανο της κοινωνίας των πολιτών, το οποίο έχει συγκροτηθεί σε εσωτερικό επίπεδο στην Ακτή Ελεφαντοστού, πραγματοποίησε συνάντηση με αμφότερα τα μέρη της συμφωνίας. Πραγματοποιήθηκαν επίσης συζητήσεις με την Επιτροπή, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, για τη διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας μιας πλατφόρμας της κοινωνίας των πολιτών που θα περιλαμβάνει την κοινωνία των πολιτών τόσο της Ακτής Ελεφαντοστού όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ένας ακόμη βασικός στόχος είναι η αύξηση της συμμετοχής της επιχειρηματικής κοινότητας στην εφαρμογή των κεφαλαίων σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Για την προώθηση και υποστήριξη της υιοθέτησης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης/υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης ξεκίνησαν την εφαρμογή ενός προγράμματος αξίας 9 εκατ. EUR σε συνεργασία με τη ΔΟΕ, τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΟΗCHR) στο πλαίσιο του [μέσου εταιρικής σχέσης](#)⁴⁰. Το πρόγραμμα αυτό θα χρηματοδοτήσει δραστηριότητες προβολής και ανάπτυξης ικανοτήτων στη Λατινική Αμερική, συμπληρώνοντας παρόμοιες υπό εξέλιξη εργασίες στην Ασία. Η Επιτροπή διοργάνωσε επίσης περιφερειακή εκδήλωση για το θέμα αυτό στη Γουατεμάλα, με τη συμμετοχή της ΔΟΕ, του ΟΟΣΑ και ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων από την περιοχή.

3. Επίτευξη αποτελεσμάτων

Η Επιτροπή ανέπτυξε για κάθε εταίρο θέματα προτεραιότητας (πριν από και κατά την εφαρμογή) που αφορούν το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, με σκοπό την εστίαση των προσπαθειών. Οι προτεραιότητες αυτές γνωστοποιήθηκαν στα κράτη μέλη μέσω της ομάδας εμπειρογνομόνων για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, καθώς και στην κοινωνία των πολιτών μέσω των εσωτερικών συμβουλευτικών ομάδων. Η διαδικασία αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η Επιτροπή ενίσχυσε τις οικείες δραστηριότητες παρακολούθησης και ανάλυσης της συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη για ορισμένους εμπορικούς εταίρους, ιδίως το Περού και τη Νότια Κορέα. Στην περίπτωση του Περού, η Επιτροπή συνεργάστηκε εντατικά με τις δημόσιες αρχές και τους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια διερευνητικής αποστολής που πραγματοποιήθηκε στη Λίμα τον Οκτώβριο του 2018. Η ΕΕ και το Περού κατέληξαν σε συμφωνία ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης των ζητημάτων που προκαλούν ανησυχία, όπως αποτυπώνονται στα πρακτικά της συνεδρίασης της υποεπιτροπής για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2018⁴¹. Στην περίπτωση της Νότιας Κορέας, τον Δεκέμβριο του 2018 η Επιτροπή ζήτησε τη διεξαγωγή επίσημων διαβουλεύσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού επίλυσης διαφορών σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, ο οποίος προβλέπεται στη συμφωνία, με βάση τις μακροχρόνιες ανησυχίες της ΕΕ όσον αφορά τη μη υλοποίηση εκ μέρους της Νότιας Κορέας των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει στο πλαίσιο της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών για τα πολυμερή εργασιακά πρότυπα και τις αντίστοιχες συμφωνίες (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε τμήμα 10.1).

⁴⁰ https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/partnership-instrument-advancing-eus-core-interests_en

⁴¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/february/tradoc_157701.pdf

Η Επιτροπή ενίσχυσε τις προσπάθειές της για την παροχή στήριξης στις χώρες-εταίρους κατά τα αρχικά στάδια υλοποίησης των δεσμεύσεων για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Οι προσπάθειες αυτές περιλάμβαναν την εκπόνηση εγχειριδίου για την εφαρμογή του εμπορίου και της αειφόρου ανάπτυξης για τον Ισημερινό, σε συνεργασία με το εθνικό συμβούλιο εμπορίου της Σουηδίας. Στο Βιετνάμ και στη Σιγκαπούρη δόθηκε έμφαση στον σεβασμό των θεμελιωδών εργασιακών αρχών, τόσο μέσω εργασιακών μεταρρυθμίσεων όσο και μέσω της κύρωσης των θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ. Το Βιετνάμ κύρωσε πρόσφατα τη σύμβαση αριθ. 98 της ΔΟΕ και δήλωσε ότι θα θεσπίσει νέο εργατικό κώδικα, στον οποίο θα συμπεριλαμβάνονται οι θεμελιώδεις εργασιακές αρχές. Τον Σεπτέμβριο του 2018 το Μεξικό κύρωσε τη σύμβαση αριθ. 98 της ΔΟΕ περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργάνωσης και συλλογικής διαπραγματεύσεως, υλοποιώντας με τον τρόπο αυτόν μία από τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει στο κεφάλαιο σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη της μελλοντικής εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Μεξικού. Άλλες δραστηριότητες επικεντρώθηκαν στην προετοιμασία του θεσμικού πλαισίου κυβερνητικών φορέων, καθώς και δομών της κοινωνίας των πολιτών.

Προκειμένου να κινητοποιηθούν πόροι για την υλοποίηση των δεσμεύσεων όσον αφορά το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη και για την προώθηση της συμπληρωματικότητας και των συνεργειών, η Επιτροπή ξεκίνησε την καταγραφή όλων των σχετικών έργων, προσεγγίζοντας τα κράτη μέλη στις πρωτεύουσες της ΕΕ και στις πρεσβείες τους στις χώρες-εταίρους.

Μετά την έκδοση της σύστασης για το εμπόριο και το κλίμα στο πλαίσιο της CETA, στις 23 Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή διοργάνωσε εργαστήριο για το εμπόριο και το κλίμα με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των επιχειρήσεων, προκειμένου να εξεταστεί η σύνδεση μεταξύ του εμπορίου και του κλίματος και να προσδιοριστούν πιθανές περαιτέρω πρωτοβουλίες επί του θέματος αυτού.

Η Επιτροπή εισήγαγε με επιτυχία ενισχυμένες διατάξεις για το εμπόριο και το κλίμα [συμπεριλαμβανομένων δεσμεύσεων για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού και για τη συνεργασία και ανάληψη κοινών δράσεων σε σχέση με τους στόχους της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC)] στα κεφάλαια σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη που περιλαμβάνονται στις συμφωνίες που έχουν συναφθεί με το Μεξικό, το Βιετνάμ, την Ιαπωνία και τη Σιγκαπούρη. Παρόμοιες διατάξεις αποτελούν μέρος των διαπραγματεύσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Η ΕΕ υλοποίησε δραστηριότητες προβολής της κυκλικής οικονομίας στη Χιλή, την Κολομβία, την Ιαπωνία, το Μεξικό, το Μαρόκο, το Περού και τη Σιγκαπούρη για την προώθηση πράσινων επιχειρηματικών και επενδυτικών εταιρικών σχέσεων και την ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με πολιτικές και βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της κυκλικής οικονομίας. Οι δραστηριότητες αυτές συνέβαλαν στη συμπερίληψη ειδικών διατάξεων για την κυκλική οικονομία στην εκσυγχρονισμένη συμφωνία με το Μεξικό. Επιπλέον, χρηματοδοτήθηκαν δύο περιφερειακά έργα για τα πλαστικά με αποδέκτες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

4. Διαφάνεια και επικοινωνία

Η Επιτροπή εργάζεται για τη βελτίωση των ιστοσελίδων της σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη προκειμένου να διασφαλιστεί η ευχερέστερη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διεξάγει επί του παρόντος παρόμοια διαδικασία σε σχέση με το έργο των εσωτερικών συμβουλευτικών ομάδων.

Κατόπιν της υποβολής παρατηρήσεων από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών τον Οκτώβριο του 2017, στις οποίες εκφράζονταν οι ανησυχίες τους σχετικά με την έλλειψη συμμόρφωσης εκ μέρους του Περού όσον αφορά τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει σχετικά

με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, η Επιτροπή συμμετείχε σε τεχνικές συναντήσεις με τις περουβιανές αρχές και ενδιαφερόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Τα ζητήματα που τέθηκαν στις υποβληθείσες παρατηρήσεις αποτέλεσαν επίσης αντικείμενο των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2018 στο πλαίσιο της συνεδρίασης της υποεπιτροπής για το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη. Τον Μάρτιο του 2019 η Επιτροπή ενημέρωσε τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που είχαν υποβάλει παρατηρήσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της ενισχυμένης συνεργασίας με τις περουβιανές αρχές ως προς τα ζητήματα που προκαλούν ανησυχία.

8. ΕΜΠΟΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Εξέλιξη των εμπορικών ροών

Το 2018 το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής στο πλαίσιο προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ συνέχισε να ακολουθεί ανοδική πορεία, σε αντίθεση με τις συνολικές εμπορικές συναλλαγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο, οι οποίες παρουσίασαν ελαφρά μείωση. Οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ στο πλαίσιο προτιμησιακών συμφωνιών αυξήθηκαν κατά 2,2 % (+1 δισ. EUR) και συνέβαλαν στην επιτυχία των εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ. Οι εισαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ κατέγραψαν ελαφρά μείωση κατά 0,6 %.

Κατά την περίοδο αναφοράς το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ με τις χώρες-προτιμησιακούς εμπορικούς εταίρους αντιστοιχούσε στο 30 % των συνολικών εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ και στο 40 % των εισαγωγών. Με πλεόνασμα ύψους 11 δισ. EUR, οι εμπορικές συμφωνίες πρώτης γενιάς συνέβαλαν σε ποσοστό άνω του 50 % του αυξανόμενου συνολικού εμπορικού πλεονάσματος της ΕΕ στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής έναντι του υπόλοιπου κόσμου. Στην αύξηση των εξαγωγών της ΕΕ συνέβαλαν περισσότερο τα οινοπνευματώδη ποτά, ο οίνος, τα ζυμαρικά και τα είδη ζαχαροπλαστικής. Ταυτόχρονα μειώθηκαν οι εισαγωγές σίτου, άφρουκτου καφέ και ζάχαρης.

Η αύξηση των εξαγωγών ήταν ιδιαίτερα έντονη με τις χώρες-εταίρους των εμπορικών συμφωνιών δεύτερης γενιάς (+5 %) και τις σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελεύθερων συναλλαγών (+11 %). Κατά το πρώτο πλήρες έτος εφαρμογής της, η CETA συνέβαλε με ποσοστό αύξησης της τάξης του 4 % στις εξαγωγές προς τον Καναδά (ιδιαίτερα υψηλή ήταν η αύξηση για τα εσπεριδοειδή, τα τυριά και τη σοκολάτα).

Οι τρεις κυριότεροι εξαγωγικοί προορισμοί για τις εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ μεταξύ των προτιμησιακών εμπορικών εταίρων ήταν η Ελβετία, η Νορβηγία και ο Καναδάς, που αντιπροσώπευαν το 12 % των εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής το 2018. Περίπου το 47 % των εξαγωγών ήταν παρασκευάσματα διατροφής, όπως σοκολάτες, παρασκευάσματα για βρέφη, ζυμαρικά (22 %), μεταποιημένα τρόφιμα, όπως τυριά και οίνος (15 %), καθώς και άλλα ποτά (9 %).

Γαλλική εταιρεία ζαχαροπλαστικής κάνει «γλυκό» άνοιγμα στον Καναδά

Η γαλλική εταιρεία ζαχαροπλαστικής La Confiserie du Roy René ειδικεύεται από το 1920 στα calisson, γλυκίσματα από ζαχαρωμένα φρούτα και αμύγδαλα. Το 2014 η εταιρεία ακολούθησε στρατηγική διεθνοποίησης, εκμεταλλευόμενη τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ με εταίρους ανά τον κόσμο.

Από το 2015 η εταιρεία έχει ήδη διπλασιάσει τον κύκλο εργασιών της από τις εξαγωγές, που σήμερα αντιπροσωπεύουν πάνω από το 9 % του συνολικού κύκλου εργασιών της.

Η κύρωση της εμπορικής συμφωνίας της ΕΕ με τον Καναδά παρέχει στην εταιρεία τη δυνατότητα να πωλεί τα calisson της σε ανταγωνιστικότερες τιμές λόγω της μείωσης των εμπορικών δασμών.

Οι τρεις κορυφαίες χώρες καταγωγής των εισαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής μεταξύ των χωρών-προτιμησιακών εμπορικών εταίρων ήταν η Ουκρανία, η Ελβετία και η Τουρκία, οι οποίες προμήθευσαν το 13 % των συνολικών εισαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ. Οι εισαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ συνίστανται κυρίως σε πρωτογενή προϊόντα (~63 %), κατά κύριο λόγο τροπικά φρούτα (18 %), νωπά και αποξηραμένα φρούτα (13 %) και άφρucto καφέ (5,6 %).

Οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ περιλαμβάνουν διατάξεις για την προστασία των παραγωγών ευαίσθητων προϊόντων της ΕΕ, όπως το βόειο κρέας, τα πουλερικά ή η ζάχαρη. Τα προϊόντα αυτά είτε εξαιρούνται πλήρως από τις προτιμησιακές εμπορικές συναλλαγές είτε, εάν εξαιρούνται εν μέρει, καλύπτονται από επιμελώς σταθμισμένες δασμολογικές ποσοστώσεις. Όσον αφορά τα ευαίσθητα οπωροκηπευτικά προϊόντα, εφαρμόζεται σύστημα τιμής εισόδου κατά τη διάρκεια της κύριας εποχής συγκομιδής στην ΕΕ.

Παρότι συχνά αντιμετωπίζονται επικριτικά στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων, οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ παρέχουν σημαντικές δυνατότητες για τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων από την ΕΕ. Για παράδειγμα, η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα αποτελούν τη δεύτερη και την τρίτη κατά σειρά μεγαλύτερη αγορά για τις εξαγωγές χοίρειου κρέατος στην ΕΕ και παρουσιάζουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης. Οι αγορές αυτές αντιπροσωπεύουν το 42 % των συνολικών εξαγωγών χοίρειου κρέατος της ΕΕ. Οι εξαγωγές προς τη Νότια Κορέα παρουσιάζουν ανοδική τάση μετά την εφαρμογή της εμπορικής συμφωνίας, καταγράφοντας πρόσθετη αύξηση κατά 12 % το 2018, παρά το γεγονός ότι απαγορεύονται οι εξαγωγές από τρία κράτη μέλη της ΕΕ λόγω επιδημιών της αφρικανικής πανώλης των χοίρων.

Τα ευαίσθητα γεωργικά προϊόντα από την ΕΕ εξακολουθούν να ευνοούνται από τις εμπορικές συμφωνίες. Για παράδειγμα, το 2018 η ΕΕ εξήγαγε περίπου 162 000 τόνους βόειου κρέατος σε χώρες εταίρους με προτιμησιακό καθεστώς, ποσότητα που αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξης του 20 % σε σύγκριση με το 2017. Οι χώρες-προτιμησιακοί εμπορικοί εταίροι απορροφούν τα δύο τρίτα του συνόλου των εξαγωγών βόειου κρέατος της ΕΕ, ενώ οι κυριότεροι εταίροι είναι η Τουρκία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, το Ισραήλ και η Ελβετία. Αυτό δείχνει ότι, όταν το εμπόριο δεν παρεμποδίζεται από αθέμιτα και αδικαιολόγητα υγειονομικά μέτρα ή απαγορευτικούς εισαγωγικούς δασμούς, το ευρωπαϊκό βόειο κρέας χαίρει εκτίμησης σε βασικές εξαγωγικές αγορές.

Ομοίως, οι Ευρωπαίοι παραγωγοί ζάχαρης παρουσίασαν ικανοποιητικές επιδόσεις το 2018, με εξαγωγές ζάχαρης άνω των 3 εκατομμυρίων τόνων (+48 % σε σύγκριση με το 2017), επίπεδο ρεκόρ από το 2014. Παρότι οι εξαγωγικές επιδόσεις της ζάχαρης της ΕΕ ενισχύθηκαν σε μεγάλο βαθμό από την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του καθεστώτος της ΕΕ για τη ζάχαρη, στο αποτέλεσμα αυτό συνέβαλαν και οι διμερείς εμπορικές συμφωνίες. Για παράδειγμα, το 2018 η Αίγυπτος αποτελούσε την κύρια εξαγωγική αγορά για τη ζάχαρη της ΕΕ. Η χώρα εισήγαγε περισσότερους από 500 000 τόνους ευρωπαϊκής ζάχαρης με μηδενικό δασμό, χάρη στην υφιστάμενη εμπορική συμφωνία ΕΕ-Αιγύπτου⁴².

Στην περίπτωση της Ιαπωνίας, οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ ήταν ήδη εντατικοποιημένες το 2018 (π.χ. εξαγωγές κρέατος πουλερικών +78 %), εν μέρει χάρη στην

⁴² Ελλείπει προτιμησιακής εμπορικής συμφωνίας, η Αίγυπτος εφαρμόζει δασμό 20 % στην ακατέργαστη ζάχαρη.

ταχεία συνεργασία για την επίλυση διαφόρων ζητημάτων που αφορούν τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα. Οι δασμοί για το χοίρειο και βόειο κρέας θα καταργηθούν πλήρως ή θα μειωθούν σημαντικά συν τω χρόνω⁴³.

Γεωγραφικές ενδείξεις

Το 2018 σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ σε ορισμένες χώρες εταίρους, για παράδειγμα μέσω της καταχώρισης του «Prosciutto di Carpegna» στον Καναδά. Το Μεξικό συμφώνησε για την προστασία ενός καταλόγου 340 γεωγραφικών ενδείξεων της ΕΕ στην εκσυγχρονισμένη συμφωνία. Στις αρχές του 2019 η Σιγκαπούρη ψήφισε νέο νόμο για τις γεωγραφικές ενδείξεις, με τον οποίο παρέχεται πλέον στους κατόχους δικαιωμάτων της ΕΕ η δυνατότητα υποβολής των αιτήσεων τους πριν από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας.

Η Επιτροπή ξεκίνησε την εκπόνηση μελέτης σχετικά με την αξία των εξαγωγών προϊόντων της ΕΕ με γεωγραφική ένδειξη. Η μελέτη αυτή θα επικαιροποιήσει τα στοιχεία μιας μελέτης⁴⁴ του 2013, σύμφωνα με την οποία, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, το 20 % των ευρωπαϊκών προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη εξήχθησαν εκτός ΕΕ, ποσοστό που αντιστοιχεί σε αξία περίπου 11,5 δισ. EUR ετησίως.

Υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα

Τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα εξακολουθούν να θέτουν σημαντικά εμπόδια στις εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ και οι εμπορικές συμφωνίες αποτελούν σημαντικά εργαλεία για την αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων. Είναι πιθανό ορισμένες φορές να έχει επιτευχθεί ήδη πρόοδος στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων, καθώς οι χώρες-εμπορικοί εταίροι κατανοούν καλύτερα τα αντίστοιχα συστήματά τους. Αυτό καταδεικνύεται καλύτερα από την έγκριση εκ μέρους του Μεξικού των εξαγωγών φρούτων από ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ χωρίς απαιτήσεις προεκτελωνισμού⁴⁵. Πρόοδος σημειώθηκε επίσης ως προς την απαγόρευση των εισαγωγών πουλερικών σε επίπεδο χώρας που είχε επιβάλει η Ιαπωνία σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ για την αντιμετώπιση της επιδημίας της γρίπης των πτηνών. Εντέλει, η Ιαπωνία κατήργησε την απαγόρευση των εισαγωγών προϊόντων πουλερικών από 27 κράτη μέλη. Επιπλέον, το Βιετνάμ ενέκρινε την εισαγωγή βόειου κρέατος από δύο επιπλέον κράτη μέλη της ΕΕ.

Ωστόσο, εξακολουθούν να τίθενται πολλά προβληματικά ζητήματα. Η αγορά της Νότιας Κορέας παραμένει κλειστή για το ευρωπαϊκό βόειο κρέας και το 2018 σημειώθηκε ελάχιστη πρόοδος όσον αφορά την επεξεργασία των αιτήσεων κρατών μελών της ΕΕ, ορισμένες από τις οποίες εκκρεμούν από το 2014. Παρόμοια κατάσταση επικρατεί και με ορισμένες άλλες χώρες-εμπορικούς εταίρους της ΕΕ, όπως η Κολομβία και το Περού. Η ΕΕ δράττεται κάθε ευκαιρίας για να θέσει το ζήτημα της αδικαιολόγητης έλλειψης πρόσβασης στην αγορά για το ευρωπαϊκό βόειο κρέας.

Ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα είναι ότι αρκετές χώρες-εμπορικοί εταίροι εξακολουθούν να μην αναγνωρίζουν την αρχή της περιφερειοποίησης και των μέτρων περιφερειοποίησης της

⁴³ Βλέπε ενημερωτικό δελτίο της ΣΟΕΣ ΕΕ-Ιαπωνίας, προϊόντα κρέατος <https://www.eubusinessinjapan.eu/sites/default/files/meat-factsheet.pdf>

⁴⁴ https://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/106_en

⁴⁵ Ο προεκτελωνισμός αναφέρεται στην απαίτηση που επιβάλλουν ορισμένες χώρες-εμπορικοί εταίροι για απόσπαση των ελεγκτών τους στη χώρα εξαγωγής ώστε να ελέγχουν το φορτίο πριν από την αποστολή. Το κόστος βαρύνει συνήθως τον εξαγωγέα, με αποτέλεσμα συχνά να περιορίζεται η κερδοφορία των εμπορικών συναλλαγών. Στο πλαίσιο της εκσυγχρονισμένης συμφωνίας, το Μεξικό δεσμεύτηκε να μην επιβάλλει πλέον απαίτηση προεκτελωνισμού για αποστολές της ΕΕ.

ΕΕ. Η αναγνώριση αυτή θα ήταν καθοριστικής σημασίας ώστε οι Ευρωπαίοι γεωργοί να είναι σε θέση να αποκομίζουν πλήρως τα οφέλη των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, ιδίως στους τομείς των ευρωπαϊκών πουλερικών και του ευρωπαϊκού χοίρειου κρέατος. Επιπλέον, 16 χώρες, μεταξύ των οποίων η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα και το Μεξικό, αντιδρώντας στην επιδημία αφρικανικής πανώλης των χοίρων που διαπιστώθηκε σε αγριόχοιρους στο Βέλγιο το 2018, επέβαλαν απαγορεύσεις στις εισαγωγές σε επίπεδο χώρας, οι οποίες επηρέασαν πολλά άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Η ΕΕ ζήτησε από τις χώρες αυτές να άρουν τους περιορισμούς, οι οποίοι έρχονται σε αντίθεση με τα διεθνή πρότυπα και τις διεθνείς αρχές.

Η ΕΕ αποτελεί μακράν τον μεγαλύτερο εξαγωγέα χοίρειου κρέατος παγκοσμίως. Ωστόσο, η παρουσία αφρικανικής πανώλης των χοίρων σε αγριόχοιρους και οικόσιτους χοίρους σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ είχε ισχυρό αντίκτυπο στους παραγωγούς χοίρειου κρέατος της ΕΕ, διότι πολλές χώρες-εμπορικοί εταίροι επέβαλαν απαγορεύσεις σε επίπεδο χώρας στα επηρεαζόμενα κράτη μέλη της ΕΕ. Αυτοί οι εμπορικοί περιορισμοί δεν συνάδουν με τις διατάξεις του ΠΟΕ, δεν δικαιολογούνται από άποψη κινδύνου και δεν είναι αναγκαίοι επειδή τα μέτρα ελέγχου της ΕΕ είναι αποτελεσματικά για την πρόληψη της μετάδοσης της νόσου μέσω του εμπορίου. Μέχρι στιγμής, τα πληττόμενα κράτη μέλη της ΕΕ αντιπροσώπευαν περίπου το 18 % των εξαγωγών χοίρειου κρέατος της ΕΕ, πριν από την εμφάνιση των επιδημιών, και προβλεπόταν η δυνατότητα αποζημίωσης. Ωστόσο, οι επιδημίες στα κράτη μέλη της ΕΕ που παράγουν τις μεγαλύτερες ποσότητες χοίρειου κρέατος θα είναι δύσκολο να αποζημιωθούν εάν παραμείνουν αμετάβλητες οι πολιτικές εισαγωγών των σημαντικότερων χωρών-εμπορικών εταίρων.

Καλή διαβίωση των ζώων

Το 2018 η Επιτροπή εξέδωσε [έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο](#) σχετικά με τον αντίκτυπο των διεθνών δραστηριοτήτων που αφορούν την καλή διαβίωση των ζώων στην ανταγωνιστικότητα των Ευρωπαίων παραγωγών ζώων σε παγκόσμιο επίπεδο⁴⁶. Στην έκθεση παρέχεται επισκόπηση του συνεργατικού έργου της Επιτροπής για την προώθηση της καλής διαβίωσης των ζώων σε διεθνές επίπεδο και συνάγεται το συμπέρασμα ότι η παγκόσμια προώθηση των ενωσιακών προτύπων καλής διαβίωσης των ζώων συμβάλλει στον μακροπρόθεσμο στόχο για τη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων στον κόσμο, με παράλληλη μείωση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Στην έκθεση επιβεβαιώνεται ο σημαντικός ρόλος της διεθνούς συνεργασίας για την καλή διαβίωση των ζώων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών.

Προώθηση των γεωργικών ειδών διατροφής

Προκειμένου οι επιχειρήσεις της ΕΕ να είναι σε θέση να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες εξαγωγών στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής, διατέθηκαν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ 179 εκατ. EUR για την προώθηση προϊόντων της ΕΕ, μεταξύ άλλων στον Καναδά, στην Κολομβία, στο Μεξικό και στη Νότια Κορέα. Τα προγράμματα καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων, τα οποία εκτείνονται από γενικές εκστρατείες για την υγιεινή διατροφή έως συγκεκριμένους τομείς της αγοράς. Οι δραστηριότητες προώθησης περιλαμβάνουν επίσης τη διοργάνωση σεμιναρίων (π.χ. στη Νότια Κορέα), με στόχο την προώθηση των υψηλών υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών προτύπων, των γεωγραφικών ενδείξεων ή της βιολογικής γεωργίας της ΕΕ.

Θέσεις εργασίας και εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής

⁴⁶ COM(2018) 42 final, της 26.1.2018.

Στη δικτυακή της πύλη δεδομένων για τη γεωργοοικονομική μοντελοποίηση (DataM), η Επιτροπή δημοσίευσε ένα [διαδραστικό εργαλείο](#)⁴⁷ για τον υπολογισμό των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής στην ΕΕ. Το εργαλείο αυτό είναι διαθέσιμο στο κοινό και θα συμβάλει στον προσδιορισμό της σύνδεσης μεταξύ των εξαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής και των θέσεων εργασίας στους διάφορους τομείς της οικονομίας.

9. ΥΠΟ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

9.1 Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (MME)

Παρότι η Επιτροπή δεν έχει στη διάθεσή της ακριβή στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη συμμετοχή των MME στο εμπόριο της ΕΕ⁴⁸, από έρευνες προκύπτει ότι ο ρόλος τους στο διεθνές εμπόριο έχει ενισχυθεί. Βάσει μιας [έρευνας που εκπονήθηκε από τον οικονομικό προϊστάμενο της ΓΔ Εμπορίου το 2016](#)⁴⁹, οι MME αντιπροσώπευαν περίπου το 30 % των εξαγωγών προϊόντων της ΕΕ προς τον υπόλοιπο κόσμο, ενώ το 86 % όλων των εξαγωγών της ΕΕ ήταν MME⁵⁰. Κατά την περίοδο 2012-2016 η αξία των εξαγωγών των MME αυξήθηκε κατά σχεδόν 20 %, ελαφρώς ταχύτερα από τη συνολική προστιθέμενη αξία των MME για την οικονομία της ΕΕ. Το 2016 το 80 % όλων των εισαγωγών προς την ΕΕ από τρίτες χώρες προέρχονταν από MME, και αντιστοιχούσαν στο 38 % της συνολικής αξίας των εισαγωγών της ΕΕ.

Το κόστος εισόδου σε νέες αγορές επιβαρύνει τις MME περισσότερο απ' ό,τι τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, η υπέρβαση των εμπορικών και επενδυτικών φραγμών δεν είναι εύκολη για καμία εταιρεία, αλλά μπορεί να εγείρει ανυπέρβλητες προκλήσεις για τις MME. Η εμπορική πολιτική της ΕΕ καλύπτει τις ειδικές ανάγκες των MME, ιδίως όσον αφορά, αφενός, την ενίσχυση της διαφάνειας και, αφετέρου, τη βελτίωση του φιλικού προς τον χρήστη χαρακτήρα και της προσβασιμότητας των πληροφοριών σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες.

Προκειμένου να διαμορφωθεί ένα πιο φιλικό προς τις MME εμπορικό περιβάλλον, η Επιτροπή καταρτίζει επί του παρόντος κατευθυντήριες γραμμές για την επεξήγηση του τρόπου λειτουργίας των εμπορικών συμφωνιών, για παράδειγμα όσον αφορά:

- τους κανόνες καταγωγής,
- τους δημόσιους διαγωνισμούς,
- την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας,
- την αποδοχή διεθνών προτύπων,
- την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων,
- τη διευκόλυνση της χορήγησης θεωρήσεων.

⁴⁷ <https://data.jrc.ec.europa.eu/collection/datam>

⁴⁸ Τα κράτη μέλη της ΕΕ δεν υποχρεούνται να παρέχουν στοιχεία για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές ανά μέγεθος επιχείρησης.

⁴⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods_by_enterprise_size

⁵⁰ Άλλες πηγές αναφέρουν μεγαλύτερους αριθμούς για τις MME, διότι τα στατιστικά στοιχεία της Eurostat παρουσιάζουν μια κατηγορία εταιρειών «άγνωστου» μεγέθους. Σε έκθεση του οικονομικού προϊσταμένου της ΓΔ Εμπορίου εκτιμάται ότι το 2012 τουλάχιστον 619 000 MME πραγματοποιούσαν εξαγωγές εκτός της ΕΕ (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/april/tradoc_153348.pdf).

Η κατάρτιση ενιαίου εγχειριδίου κανόνων για το διεθνές εμπόριο θα αποτελούσε την καλύτερη λύση για τη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις ΜΜΕ, αλλά οι πολυμερείς προσπάθειες προχωρούν με πολύ αργούς ρυθμούς. Ως εκ τούτου, οι εμπορικές συμφωνίες αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ στο διεθνές εμπόριο.

Μετά την έκδοση της ανακοίνωσης με τίτλο «[Εμπόριο για όλους](#)», η ΕΕ έχει συμπεριλάβει διατάξεις για τις ΜΜΕ σε όλες τις νέες εμπορικές συμφωνίες και προτείνει να προστεθεί ειδικό κεφάλαιο για τις ΜΜΕ ώστε να διασφαλιστεί η καλύτερη λειτουργία ολόκληρης της συμφωνίας για τις ΜΜΕ. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει συνήθως δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν η ΕΕ και οι χώρες εταίροι για την παροχή πληροφοριών σχετικά με το περιεχόμενο της αντίστοιχης εμπορικής συμφωνίας σε ειδικό ιστότοπο που διαθέτει βάση δεδομένων με δυνατότητα αναζήτησης ανά κωδικό δασμολογίου, η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τους δασμούς, τις απαιτήσεις για τις εισαγωγές, τους κανόνες καταγωγής κ.λπ. Επιπλέον, στο κεφάλαιο προβλέπεται σημείο επαφής για τις ΜΜΕ σε κάθε πλευρά, με σκοπό τη διευκόλυνση της διμερούς συνεργασίας σε κυβερνητικό επίπεδο και της επικοινωνίας με τις επιτροπές που έχουν συσταθεί βάσει της συμφωνίας, διασφαλίζοντας την επαρκή κάλυψη των αναγκών των ΜΜΕ. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή διαπραγματεύεται απλουστευμένους και παρόμοιους κανόνες στις νέες εμπορικές συμφωνίες και σε συμφωνίες που βρίσκονται σε διαδικασία εκσυγχρονισμού, για παράδειγμα στον τομέα των κανόνων καταγωγής.

Η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας είναι η πρώτη που περιλαμβάνει ειδικό [κεφάλαιο για τις ΜΜΕ](#)⁵¹. Το 2018 ολοκληρώθηκαν επίσης σε τεχνικό επίπεδο οι διαπραγματεύσεις με το Μεξικό και τη Mercosur σχετικά με τα κεφάλαια για τις ΜΜΕ. Αντίστοιχες διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε εξέλιξη με την Ινδονησία, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, τη Χιλή και την Τυνησία. Μολονότι η CETA δεν περιλαμβάνει χωριστό κεφάλαιο για τις ΜΜΕ, στις 26 Σεπτεμβρίου 2018 η ΕΕΕ και ο Καναδάς κατέληξαν σε συμφωνία για την πρόβλεψη «[ειδικής σύστασης για τις ΜΜΕ](#)»⁵². Στο πλαίσιο της σύστασης αυτής, αμφότερα τα μέρη πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά και να δημιουργήσουν σημεία επαφής για τις ΜΜΕ.

Η Επιτροπή, τα κράτη μέλη της ΕΕ και επιχειρηματικές ενώσεις συνεχίζουν να εργάζονται για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ. Η Επιτροπή παρέχει στον [ιστότοπό](#) της πληροφορίες σχετικά με τις προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η ειδική για τις ΜΜΕ ιστοσελίδα σχετικά με τη [συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας](#)⁵³. Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει στο πλαίσιο του κεφαλαίου για τις ΜΜΕ, το Υπουργείο Εξωτερικών της Ιαπωνίας δημοσίευσε επίσης σχετικές πληροφορίες στον [ιστότοπό](#) του. Επιπλέον, η [βάση δεδομένων για την πρόσβαση στην αγορά](#)⁵⁴ της ΕΕ παρέχει πληροφορίες για τις ΜΜΕ οι οποίες επιθυμούν να πραγματοποιήσουν εξαγωγές από την ΕΕ, ενώ η [υπηρεσία υποστήριξης για το εμπόριο](#)⁵⁵ παρέχει πληροφορίες που αφορούν τις επιχειρήσεις οι οποίες πραγματοποιούν εισαγωγές προς την ΕΕ. Η Επιτροπή αναπτύσσει επί του παρόντος

⁵¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/august/tradoc_157228.pdf#page=503

⁵² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf

⁵³ <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-japan-economic-partnership-agreement/>

⁵⁴ <https://madb.europa.eu/madb/>

⁵⁵ <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>

μια νέα δικτυακή πύλη ενιαίας εξυπηρέτησης, η οποία αναμένεται να παρέχει βελτιωμένες υπηρεσίες στις ΜΜΕ.

Γερμανός κατασκευαστής αυξάνει τον όγκο εξαγωγών ανά τον κόσμο

Η εμπορική συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της Νότιας Αφρικής τέθηκε σε ισχύ το 2000. Η συμφωνία έδωσε σε έναν μικρό κατασκευαστή μηχανημάτων στη γερμανική περιφέρεια Swabia τη δυνατότητα να επωφεληθεί από τις νέες ευκαιρίες εξαγωγών, να ενισχύσει την απασχόληση και να μοιραστεί την τεχνολογική καινοτομία με τις χώρες-εμπορικούς εταίρους του.

Η AERO-LIFT εξάγει στη Νότια Αφρική ανυψωτήρες κενού που εκτείνονται από απλά εξαρτήματα μέχρι ολόκληρα μηχανήματα. Τα προϊόντα αυτά χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, στη βιομηχανία, για την ανύψωση βαρέων φορτίων. Μετά τη σύναψη της εμπορικής συμφωνίας, η αξία των εξαγωγών ενός μόνο τύπου προϊόντος αυξήθηκε από 15 000 EUR σε 100 000 EUR. Ταυτόχρονα, η εταιρεία επωφελείται από μειωμένα τελωνειακά και διοικητικά έξοδα, τα οποία ανέρχονται περίπου στο 5 % της αξίας του προϊόντος.

«Χωρίς εμπορική συμφωνία, δεν θα είχαμε παρουσία στη Νότια Αφρική», δηλώνει ο Tobias Pauli, διευθύνων σύμβουλος της AERO-LIFT Vakumtechnik GmbH, μιας μικρής οικογενειακής επιχείρησης από το Binsdorf της Swabia.

9.2 Υπηρεσίες

Το άνοιγμα του εμπορίου στον τομέα των υπηρεσιών αφορά την αντιμετώπιση ποσοτικών περιορισμών και περιορισμών που εισάγουν διακρίσεις στην εθνική νομοθεσία. Στόχος των διαπραγματεύσεων στον συγκεκριμένο τομέα είναι να ληφθεί μέριμνα ώστε να επιτρέπεται στους παρόχους υπηρεσιών της ΕΕ να παρέχουν υπηρεσίες σε ξένες αγορές και να μην υφίστανται διακρίσεις σε σύγκριση με άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα.

Όλες οι εμπορικές συμφωνίες «νέας γενιάς» και οι συμφωνίες για σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελεύθερων συναλλαγών περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με τις υπηρεσίες, συμβάλλοντας στη θέσπιση και την εδραίωση ενός κανονιστικού πλαισίου που διευκολύνει την παροχή υπηρεσιών, προστατεύοντας παράλληλα τους καταναλωτές. Μεταξύ των συμφωνιών που έχουν συναφθεί με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, μόνο η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με την Καραϊβική καλύπτει τις υπηρεσίες, ενώ οι άλλες ΣΟΕΣ περιέχουν ρήτρες επανεξέτασης για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων σε μεταγενέστερο στάδιο.

Σημαντική είναι η πρόοδος που έχει επιτευχθεί σε συμφωνίες που αποτέλεσαν πρόσφατα αντικείμενο διαπραγματεύσεων (όπως οι συμφωνίες με την Ιαπωνία ή το Μεξικό), δεδομένου ότι περιλαμβάνουν σύγχρονες διατάξεις τόσο για τις υπηρεσίες όσο και για το ψηφιακό εμπόριο. Αναμένεται ότι αυτές οι φιλόδοξες διατάξεις θα αποτελέσουν τη βάση για τις συμφωνίες που βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο των διαπραγματεύσεων (όπως οι συμφωνίες με την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία).

Η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας περιλαμβάνει ολοκληρωμένες δεσμεύσεις για τις υπηρεσίες και τις επενδύσεις, βάσει ενός πλήρους αρνητικού καταλόγου (δηλαδή τα μέρη συμπεριέλαβαν μόνο τους τομείς τους οποίους αποκλείουν πλήρως ή στους οποίους εφαρμόζονται περιορισμοί). Η συμφωνία περιέχει επίσης σημαντικές κανονιστικές

διατάξεις, οι οποίες βαίνουν πέραν της Γενικής Συμφωνίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS). Αυτές οι πρόσθετες βελτιώσεις θα διευκολύνουν την ταχεία απόκτηση των απαιτούμενων αδειών ή εγκρίσεων τόσο από τις επιχειρήσεις της ΕΕ που επιδιώκουν να εισέλθουν στην ιαπωνική αγορά όσο και από τις επιχειρήσεις της ΕΕ που δραστηριοποιούνται ήδη στην ιαπωνική αγορά. Επιπλέον, η συμφωνία με την Ιαπωνία παρέχει ένα πλαίσιο για στενότερη κανονιστική συνεργασία στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και έχει οδηγήσει σε συνεννόηση μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας σχετικά με τη μετακίνηση φυσικών προσώπων για επιχειρηματικούς σκοπούς.

Ένα ακόμη αντιπροσωπευτικό τομεακό παράδειγμα αποτελεί το κεφάλαιο σχετικά με το ψηφιακό εμπόριο που περιλαμβάνεται στις σύγχρονες εμπορικές συμφωνίες. Ζητήματα σχετικά με το ψηφιακό εμπόριο έχουν εξεταστεί στο πλαίσιο συμφωνιών και κατά το παρελθόν, αλλά πιο ολοκληρωμένες διατάξεις συμπεριλήφθηκαν στη συμφωνία ΕΕ-Καναδά (CETA), ενώ έγιναν επίσης περαιτέρω βελτιώσεις στη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας. Οι διαπραγματεύσεις που ολοκληρώθηκαν πρόσφατα με το Μεξικό καθιερώνουν αρχές οι οποίες εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τη συμφωνία, ανταποκρίνονται στις προκλήσεις της ψηφιακής οικονομίας και είναι απαραίτητες για την ομαλή λειτουργία του διαδικτυακού εμπορίου προϊόντων και υπηρεσιών. Στην εν λόγω συμφωνία περιλαμβάνονται κανόνες που απαγορεύουν την επιβολή τελωνειακών δασμών στις ηλεκτρονικές διαβιβάσεις ή στην υποχρεωτική κοινοποίηση κωδικού πηγής, καθώς και κανόνες για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης, όπως οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες εμπιστοσύνης, οι ηλεκτρονικές συμβάσεις, η προστασία από την ανεπιθύμητη αλληλογραφία και η προστασία των καταναλωτών.

Παρότι δεν είναι εύκολο να προσδιοριστούν ποσοτικά οι επιπτώσεις των εμπορικών συμφωνιών στο εμπόριο υπηρεσιών της ΕΕ με τρίτες χώρες, τα διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών της ΕΕ. Για παράδειγμα, κατά την περίοδο μεταξύ του 2016 και του 2017 οι εξαγωγές υπηρεσιών προς τη Νότια Κορέα και τη Χιλή αυξήθηκαν κατά 7 % και 17 %, αντιστοίχως, ενώ οι εξαγωγές προς τον Καναδά αυξήθηκαν την ίδια περίοδο κατά 7 %. Επιπλέον, το 2017 το εμπόριο υπηρεσιών ανήλθε σχεδόν στο 35 % της συνολικής αξίας των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ της ΕΕ και του Καναδά, σε ποσοστό άνω του 50 % μεταξύ ΕΕ-CARIFORUM και σχεδόν στο 65 % μεταξύ ΕΕ-Παναμά (ο μέσος όρος μεταξύ ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής ήταν περίπου 30 %).

9.3 Συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας – προπαρασκευαστικές εργασίες⁵⁶

Η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2019. Για τους σκοπούς της προετοιμασίας της εφαρμογής αυτής της σημαντικής νέας εμπορικής συμφωνίας, το 2018 η Επιτροπή κατάρτισε πακέτα πληροφοριών τα οποία προορίζονταν για τα επιμέρους κράτη μέλη της ΕΕ, τις επιχειρήσεις και το ευρύτερο κοινό και περιλάμβαναν γενικές περιγραφές του περιεχομένου της συμφωνίας, ειδικά προσαρμοσμένα ενημερωτικά γραφήματα για κάθε κράτος μέλος της ΕΕ και διάφορα έγγραφα καθοδήγησης σχετικά με τελωνειακά θέματα και τα αποτελέσματα για τον γεωργικό τομέα. Στην ενωσιακή [βάση δεδομένων για την πρόσβαση στην αγορά](#) προστέθηκαν πρακτικές πληροφορίες που αφορούν ειδικά τις ΜΜΕ. Η Επιτροπή συμμετείχε σε μεγάλο

⁵⁶ Βλέπε ειδικό τμήμα για τη [συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας](#) στον ιστότοπο της Επιτροπής.

αριθμό εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης για τη στήριξη των κρατών μελών της ΕΕ στο πλαίσιο των επικοινωνιακών τους δραστηριοτήτων.

Επιπλέον, το [κέντρο βιομηχανικής συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας](#)⁵⁷ (πλατφόρμα που συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ και την Ιαπωνία) δημιούργησε [υπηρεσία υποστήριξης για την εφαρμογή της συμφωνίας](#). Η υπηρεσία υποστήριξης αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο που απευθύνεται κυρίως στις ΜΜΕ. Λαμβάνει μεμονωμένα ερωτήματα σχετικά με τη συμφωνία και παρέχει στις ΜΜΕ πρόσβαση σε διάφορες πρόσθετες πηγές πληροφοριών και άλλες δωρεάν υπηρεσίες. Το κέντρο διοργανώνει σεμινάρια κατάρτισης για συγκεκριμένο θέμα και δημοσιεύει επίσης σε τακτική βάση πακέτα πληροφοριών ανά τομέα («ενημερωτικά δελτία»), τα οποία περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τις αλλαγές και τις ευκαιρίες εξαγωγών που προκύπτουν από τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας. Η υπηρεσία υποστήριξης συνδέεται στενά με άλλες δραστηριότητες του κέντρου, όπως η υπηρεσία υποστήριξης για τις δημόσιες συμβάσεις ή η υπηρεσία υποστήριξης για θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

Πριν από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας, η ΕΕ και η Ιαπωνία συνεργάστηκαν για την οριστικοποίηση του διοικητικού πλαισίου που απαιτείται για την εφαρμογή της. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονταν τα εξής:

- ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με την αρχική διαδικασία διαχείρισης των δασμολογικών ποσοστώσεων·
- διαδικασίες έγκρισης για διάφορες οινολογικές πρακτικές με σκοπό τη διευκόλυνση των εξαγωγών οίνων της ΕΕ·
- ορισμένες τεχνικές πτυχές σχετικά με τις τελωνειακές απαιτήσεις για τη χορήγηση δασμολογικών προτιμήσεων (π.χ. επεξεργασία εμπιστευτικών επιχειρηματικών πληροφοριών)·
- δημιουργία δομών διακυβέρνησης για την εφαρμογή του κεφαλαίου σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη·
- ανάπτυξη των διαδικαστικών και άλλων κανόνων που απαιτούνται για τη λειτουργία των μεικτών επιτροπών, καθώς και του συστήματος επίλυσης διαφορών της συμφωνίας.

Οι εργασίες βρίσκονται σε εξέλιξη όσον αφορά ορισμένες από τις προαναφερόμενες πτυχές, καθώς και άλλα βασικά ζητήματα για την ενίσχυση της οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας.

⁵⁷ <https://www.eu-japan.eu/>

Bord Bia, Irish Food Board (Ιρλανδικός Οργανισμός Τροφίμων, Ιρλανδία)

Ο Ιρλανδικός Οργανισμός Τροφίμων Bord Bia, κέρδισε επιχορήγηση για την προώθηση του βόειου κρέατος της ΕΕ, ένα έργο αξίας 3,7 εκατ. EUR το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 80 % από την ΕΕ⁵⁸. Μεταξύ του 2017 και του 2019 ο Bord Bia έλαβε μέρος σε πολλές διαφημιστικές εκστρατείες, με στόχο να καταδειχθούν στην Ιαπωνία τα υψηλά πρότυπα της ΕΕ όσον αφορά την ασφάλεια, την ποιότητα και τη βιωσιμότητα των τροφίμων.

«Το γεγονός ότι ο οργανισμός μας κέρδισε το δικαίωμα να ηγηθεί της συγκεκριμένης εκστρατείας της ΕΕ αποτελεί αναγνώριση της Ιρλανδίας ως χώρας εξαγωγής με μακρά ιστορία στην προώθηση και τον εφοδιασμό ποιοτικού βόειου κρέατος που παράγεται με βιώσιμο τρόπο. Το πρόγραμμα αυτό μας παρέχει τη δυνατότητα να διευρύνουμε τις δραστηριότητές μας σε μια συγκυρία κατά την οποία η διαφοροποίηση στις διεθνείς αγορές είναι σημαντικότερη από κάθε άλλη φορά... η εκστρατεία αυτή μας δίνει την ευκαιρία να αναπτύξουμε κάθε δραστηριότητά μας προς όφελος των παραγωγών της Ιρλανδίας και της ΕΕ.»

Tara McCarthy, διευθύνουσα σύμβουλος, Bord Bia

9.4 Βελτίωση της αξιοποίησης των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ

Οι εταιρείες της ΕΕ και των χωρών εταίρων μπορούν να αποκομίσουν τα οφέλη των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ μόνον εάν έχουν στη διάθεσή τους σχετικές πληροφορίες για το περιεχόμενο των συμφωνιών αυτών και κατανοούν πώς μπορούν να επωφεληθούν στην πράξη. Σε συνέχεια των δραστηριοτήτων που περιγράφονται στην προηγούμενη έκθεση, το 2018 η Επιτροπή ενέτεινε τις προσπάθειές της για αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και τη διευκόλυνση της αξιοποίησής τους.

Μεταξύ άλλων προσπαθειών, η Επιτροπή σημειώνει πρόοδο στις εργασίες της για τη δημιουργία μιας διαδικτυακής πύλης η οποία θα προσφέρει ένα ενιαίο σημείο πρόσβασης για τους εξαγωγείς και τους εισαγωγείς στην ΕΕ. Η πύλη αυτή θα διευκολύνει τις επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, να κατανοούν καλύτερα τις απαιτήσεις πρόσβασης τόσο στην αγορά των χωρών εταίρων (σε συνολικά περισσότερους από 120 εξαγωγικούς προορισμούς) όσο και στην αγορά της ΕΕ. Χάρη στην προβλεπόμενη ενοποίηση δύο βάσεων δεδομένων, δηλαδή της βάσης δεδομένων για την πρόσβαση στην αγορά και της υπηρεσίας υποστήριξης για το εμπόριο, οι εταιρείες θα έχουν καλύτερη πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις δασμολογικές προτιμήσεις και τις κανονιστικές απαιτήσεις που ισχύουν για τα προϊόντα τους στο πλαίσιο συγκεκριμένης εμπορικής συμφωνίας, καθώς και σχετικά με τους κανόνες καταγωγής. Η νέα πύλη θα περιλαμβάνει πληροφορίες για μια πρώτη δέσμη εμπορικών συμφωνιών και θα διευρύνεται σταδιακά με την πάροδο του χρόνου.

Επιπλέον, το 2018 η Επιτροπή ενίσχυσε τη συνεργασία της με το δίκτυο [Enterprise Europe Network](#) (EEN)⁵⁹ και οργανισμούς προώθησης του εμπορίου στα κράτη μέλη της ΕΕ

⁵⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1144/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, σχετικά με τις ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης που αφορούν τα γεωργικά προϊόντα και εφαρμόζονται στην εσωτερική αγορά και σε τρίτες χώρες και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3/2008 του Συμβουλίου.

⁵⁹ Το δίκτυο, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το [πρόγραμμα COSME](#) της ΕΕ, δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 60 χώρες και συγκεντρώνει 3 000 εμπειρογνώμονες από 600 οργανώσεις μέλη. Στόχος του είναι να παρέχει βοήθεια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο πλαίσιο των διεθνών δραστηριοτήτων τους.

προκειμένου να προσεγγίσει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και να υλοποιήσει καλύτερα στοχευμένες εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης. Η Επιτροπή συγκρότησε μια νέα ομάδα εργασίας του δικτύου EEN για την εφαρμογή συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών, η οποία καταρτίζει μια δέσμη ενημερωτικού υλικού για τις εμπορικές συμφωνίες. Το δίκτυο θα ορίζει επαφές σε θέματα εμπορικών συμφωνιών και θα διοργανώνει σεμινάρια κατάρτισης για τους εταίρους του δικτύου EEN σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ σχετικά με τον τρόπο προώθησης των οφελών των εμπορικών συμφωνιών μεταξύ των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

10. ΝΟΜΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Μετά τη δημοσίευση της έκθεσης του 2018, η ΕΕ αξιοποίησε τους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο των συμφωνιών με τη Νότια Κορέα, την Ουκρανία και την Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής. Η τρέχουσα κατάσταση των διαφορών αυτών, όπως είχε τον Αύγουστο του 2019, επεξηγείται κατωτέρω. Επιπλέον, στις 2 Απριλίου 2019 η ΕΕ ζήτησε από τον ΠΟΕ τη διεξαγωγή [διαβουλεύσεων](#)⁶⁰ με την Τουρκία, σε συνέχεια των μέτρων που έλαβε η Τουρκία και τα οποία συνεπάγονται τη σταδιακή υποχρέωση τοπικής παραγωγής στην Τουρκία για την παραγωγή σημαντικού ποσοστού των φαρμακευτικών προϊόντων που εξάγονται στην Τουρκία. Φαίνεται ότι τα μέτρα αυτά έρχονται επίσης σε αντίθεση με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Τουρκία στο πλαίσιο της τελωνειακής ένωσης. Η υπόθεση βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ και θα εξετάσει το ενδεχόμενο χρήσης μέσων νομικής εφαρμογής, ιδίως σε περιπτώσεις μείζονος οικονομικής ή συστημικής σημασίας. Οι προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ προβλέπουν την αυστηρή εφαρμογή των δεσμεύσεων με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και έγκαιρης επίλυσης των διαφορών, μεταξύ άλλων για θέματα πέραν της συμφωνίας του ΠΟΕ (π.χ. η διαφορά με τη Νότια Κορέα για τα εργασιακά δικαιώματα). Σε περίπτωση που το επίμαχο μέτρο φαίνεται να παραβιάζει τόσο τη συμφωνία του ΠΟΕ όσο και μια εμπορική συμφωνία που ισχύει μεταξύ της ΕΕ και της χώρας-εταίρου, ο ΠΟΕ εξακολουθεί να αποτελεί ένα δοκιμασμένο και διαφανές σύστημα επίλυσης διαφορών πρώτης επιλογής, το οποίο διασφαλίζει τη συνοχή όσον αφορά την ερμηνεία των σχετικών δεσμεύσεων.

10.1 Επίλυση διαφορών με τη Νότια Κορέα

Στο πλαίσιο του κεφαλαίου σχετικά με το εμπόριο και την αειφόρο ανάπτυξη, το οποίο περιλαμβάνεται στη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ-Νότιας Κορέας, η Νότια Κορέα δεσμεύτηκε να «σέβεται και να υλοποιεί στη νομοθεσία και στις πρακτικές της» τα θεμελιώδη δικαιώματα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), ιδίως το συνδικαλιστικό δικαίωμα και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης. Επιπλέον, η Νότια Κορέα δεσμεύτηκε να καταβάλλει «συνεχείς και επίμονες προσπάθειες» για την κύρωση των εκκρεμών συμβάσεων της ΔΟΕ⁶¹.

Ελλείψει προόδου, στις 17 Δεκεμβρίου 2018 η ΕΕ αποφάσισε να [ζητήσει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων](#)⁶² με τη Νότια Κορέα στο πλαίσιο του διμερούς καθεστώτος επίλυσης

⁶⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157821.pdf

⁶¹ Σύμβαση 87 περί συνδικαλιστικής ελευθερίας· Σύμβαση 98 περί συνδικαλιστικού δικαιώματος και συλλογικών διαπραγματεύσεων· Σύμβαση 29 περί αναγκαστικής εργασίας· και Σύμβαση 105 περί κατάργησης της αναγκαστικής εργασίας.

⁶² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157586.pdf

διαφορών. Λόγω των πλημμελών προσπαθειών για την κύρωση της σχετικής σύμβασης της ΔΟΕ, στις 2 Ιουλίου 2019 η ΕΕ ζήτησε [τη συγκρότηση ειδικής ομάδας](#)⁶³.

10.2 Επίλυση διαφορών με την Ουκρανία

Τον Ιανουάριο του 2019 η ΕΕ αποφάσισε να ζητήσει τη διεξαγωγή διαβούλευσης με την Ουκρανία σχετικά με τους περιορισμούς που επέβαλε η Ουκρανία στις εξαγωγές ξυλείας στο πλαίσιο του διμερούς καθεστώτος επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στη συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Ουκρανίας. Ο περιορισμός των εξαγωγών κάλυπτε αρχικά την ξυλεία και την πριστή ξυλεία δέκα ειδών και από το 2015 επεκτάθηκε και στην ακατέργαστη ξυλεία (συμπεριλαμβανομένου του πευκοξύλου από το 2017).

Η ΕΕ είχε θέσει επανειλημμένως το ζήτημα αυτό στην Ουκρανία, δεδομένου ότι ο περιορισμός των εξαγωγών δεν συνάδει με τη συμφωνία σύνδεσης. Τον Φεβρουάριο του 2019 πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις, οι οποίες δεν οδήγησαν, ωστόσο, στην επίλυση του ζητήματος. Ως εκ τούτου, τον Ιούνιο του 2019 η ΕΕ αποφάσισε να ζητήσει τη συγκρότηση [ειδικής ομάδας διαιτησίας](#)⁶⁴ για την εξέταση και τη λήψη απόφασης επί του θέματος αυτού.

10.3 Επίλυση διαφορών με την Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής

Στις 14 Ιουνίου 2019 η ΕΕ [ζήτησε τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων](#)⁶⁵ με την Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής (ΤΕΜΑ) στο πλαίσιο του σκέλους αποφυγής και επίλυσης διαφορών της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-KAMA (ΣΟΕΣ ΕΕ-KAMA). Το αίτημα αφορούσε το μέτρο διασφάλισης που επιβάλλεται σε κατεψυγμένα τεμάχια κοτόπουλων με κόκαλα που εξάγονται από την ΕΕ. Η ΕΕ θεωρεί ότι η ΤΕΜΑ επέβαλε το μέτρο αυτό κατά παράβαση των αρχών και κανόνων της ΣΟΕΣ ΕΕ-KAMA.

Η ΕΕ είχε εκφράσει επανειλημμένως τις ανησυχίες της στην ΤΕΜΑ, σε διάφορα επίπεδα και σε διάφορες περιστάσεις. Καθώς οι ανησυχίες της ΕΕ δεν αντιμετωπίστηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό, η ΕΕ αποφάσισε να εντείνει τη συνεργασία με την ΤΕΜΑ ζητώντας τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων, οι οποίες πρέπει να πραγματοποιηθούν εντός 40 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης του αιτήματος.

11. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το 2018 οι προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ εξακολούθησαν να διευκολύνουν το εμπόριο, παρά την επιβράδυνση της ανάπτυξης του παγκόσμιου εμπορίου και την ενίσχυση του προστατευτισμού. Πέραν της πλήρους ή μερικής κατάργησης των δασμών, οι συμφωνίες εξακολουθούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός συστήματος εμπορικών συναλλαγών βάσει κανόνων, ενώ έχουν βελτιώσει επίσης την πρόσβαση των προϊόντων και των επενδύσεων της ΕΕ στην αγορά των χωρών-εταίρων. Επιπλέον, οι συμφωνίες συμβάλλουν στην οικονομική διαφοροποίηση και ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες-εταίρους. Άλλα θετικά αποτελέσματα των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ είναι η αύξηση της ασφάλειας δικαίου σε τομείς όπως το εμπόριο υπηρεσιών και οι δημόσιες συμβάσεις, καθώς και η καλύτερη προστασία των βασικών συμφερόντων της ΕΕ, όπως τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών ενδείξεων.

⁶³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157992.pdf

⁶⁴ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2034>

⁶⁵ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2031>

Επιπροσθέτως, οι προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες νέας γενιάς αποτελούν επίσης σημαντικό μέσο για την προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών που συνδέονται με τα δικαιώματα των εργαζομένων και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής.

Παράλληλα, εξακολούθησαν να υπάρχουν πολλοί εμπορικοί φραγμοί που εμποδίζουν την αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ και το 2018 χαρακτηρίστηκε από την εμφάνιση νέων φραγμών. Η ΕΕ θα συνεχίσει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την άρση αυτών των φραγμών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης διμερών ή πολυμερών μέσων νομικής εφαρμογής, κατά περίπτωση.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών της για βελτίωση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, η Επιτροπή θα συνεχίσει να υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ με τρίτες χώρες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΟΣΟΣΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

Χώρα εξαγωγής	2015	2016	2017	2018
Συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών «νέας γενιάς»				
Κολομβία	97 %	97 %	97 %	98 %
Κόστα Ρίκα	96 %	97 %	96 %	96 %
Ισημερινός	89 %	88 %	97 %	99 %
Ελ Σαλβαδόρ	82 %	74 %	90 %	91 %
Γουατεμάλα	95 %	95 %	93 %	97 %
Ονδούρα	91 %	92 %	92 %	91 %
Νικαράγουα	94 %	94 %	93 %	88 %
Παναμάς	70 %	61 %	82 %	82 %
Περου	98 %	97 %	96 %	96 %
Νότια Κορέα	85 %	87 %	88 %	88 %
Καναδάς			28,7 %	49,6 %
Σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελεύθερων συναλλαγών				
Γεωργία	83 %	80 %	77 %	76 %
Μολδαβία	91 %	88 %	85 %	85 %
Ουκρανία	87 %	89 %	87 %	80 %
Συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών «πρώτης γενιάς»				
Μεσογειακοί εταίροι				
Αλγερία	97 %	95 %	97 %	96 %
Αίγυπτος	95 %	96 %	97 %	96 %
Ισραήλ	89 %	90 %	91 %	90 %
Ιορδανία	68 %	79 %	75 %	76 %
Λίβανος	76 %	71 %	70 %	74 %
Μαρόκο	97 %	97 %	97 %	98 %
Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη	78 %	81 %	77 %	65 %
Τυνησία	95 %	96 %	94 %	93 %
Δυτικά Βαλκάνια				
Αλβανία	87 %	86 %	86 %	84 %
Βοσνία-Ερζεγοβίνη	93 %	94 %	94 %	94 %
Βόρεια Μακεδονία	97 %	95 %	94 %	92 %
Κοσσυφοπέδιο	85 %	89 %	92 %	92 %
Μαυροβούνιο	81 %	83 %	90 %	73 %
Σερβία	93 %	90 %	92 %	91 %
Εταίροι Λατινικής Αμερικής				
Χιλή	95 %	95 %	96 %	94 %
Μεξικό	52 %	58 %	70 %	74 %
Χώρες ΕΖΕΣ				
Νορβηγία	71 %	66 %	69 %	69 %
Ελβετία	86 %	83 %	85 %	85 %
Συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ)				
CARIFORUM (μέσος όρος)	91 %	92 %	91 %	86 %
KAMA (μέσος όρος)	87 %	83 %	82 %	88 %
AMA (μέσος όρος)	97 %	97 %	96 %	96 %
Ακτή Ελεφαντοστού	99 %	98 %	98 %	98 %
Γκάνα	98 %	98 %	96 %	99 %
Κεντρική Αφρική (Καμερούν)	91 %	97 %	99 %	98 %

Ειρηνικός (μέσος όρος)	92 %	99 %	81 %	
------------------------	------	------	------	--

Πηγή: Eurostat

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΟΣΟΣΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΗΣ ΕΕ⁶⁶

Χώρα εισαγωγής	2015	2016	2017	2018
Συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών «νέας γενιάς»				
Κολομβία	63 %	71 %	70 %	72 %
Περου	28 %	47 %	52 %	56 %
Κόστα Ρίκα	ά/α	38 %	ά/α	59 %
Ελ Σαλβαδόρ	21 %	26 %	27 %	33 %
Γουατεμάλα	21 %	32 %	31 %	33 %
Ονδούρα	40 %	56 %	55 %	55 %
Ισημερινός	ά/α	ά/α	57 %	68 %
Νότια Κορέα	68 %	71 %	74 %	81 %
Καναδάς	ά/α	ά/α	ά/α	37 %
Σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελεύθερων συναλλαγών				
Γεωργία	72 %	81 %	83 %	83 %
Ουκρανία	ά/α	ά/α	70 %	74 %
Συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών «πρώτης γενιάς»				
Μεσογειακοί εταίροι				
Τουρκία	ά/α	95 %	94 %	90 %
Αίγυπτος	36 %	66 %	64 %	67 %
Ισραήλ	ά/α	89 %	86 %	ά/α
Λίβανος	74 %	74 %	58 %	ά/α
Μαρόκο	ά/α	76 %	77 %	77 %
Ιορδανία	ά/α	78 %	72 %	76 %
Δυτικά Βαλκάνια				
Αλβανία	77 %	80 %	78 %	80 %
Βοσνία-Ερζεγοβίνη	91 %	88 %	88 %	86 %
Βόρεια Μακεδονία	ά/α	90 %	89 %	ά/α
Κοσσυφοπέδιο	ά/α	44 %	60 %	66 %
Μαυροβούνιο	86 %	85 %	86 %	86 %
Σερβία	89 %	91 %	91 %	90 %
Εταίροι Λατινικής Αμερικής				
Χιλή	77 %	87 %	88 %	85 %
Μεξικό	76 %	76 %	75 %	70 %
Χώρες ΕΖΕΣ				

⁶⁶ Υπάρχουν διαφορές μεταξύ ορισμένων από τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρούσα έκθεση και των δύο προηγούμενων εκδόσεων όσον αφορά τα ποσοστά χρησιμοποίησης προτιμήσεων για τις εξαγωγές της ΕΕ σε ορισμένες χώρες-εμπορικούς εταίρους για τα έτη 2015, 2016 και 2017. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή έλαβε επικαιροποιημένα στοιχεία από τη συγκεκριμένη χώρα-εταίρο και προσαρμοσε αναλόγως τον αριθμό.

Ελβετία	79 %	79 %	78 %	77 %
ΣΟΕΣ				
Δομινικανή Δημοκρατία	46 %	49 %	62 %	58 %
Μαυρίκιος	ά/α	ά/α	ά/α	28 %
Νότια Αφρική	60 %	63 %	60 %	64 %

Πηγές: Χώρες-εταίροι